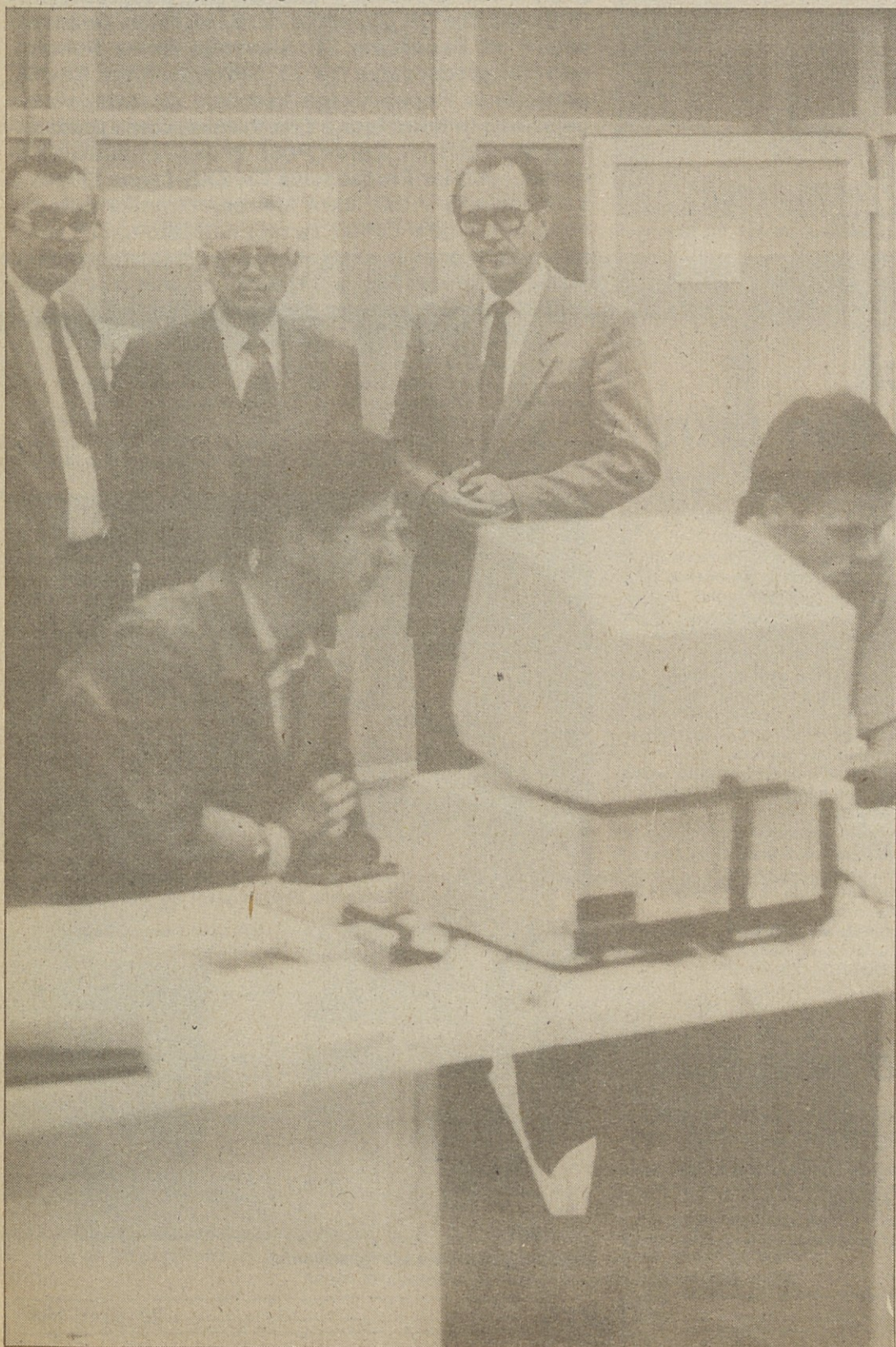

Iskra

Gostje so si najprej ogledali proizvodnjo v naši DO Mikroelektronika

Obisk

V petek, 14. t. m. so Iskro obiskali najvišji predstavniki političnih, družbenih in upravnih struktur naše republike, da bi se na kraju samem, v sproščenem in odkritem razgovoru pogovorili z vodilnimi predstavniki Iskre o trenutnem položaju našega gospodarstva, Iskre v njem pa tudi o bližnjih in daljnih razvojnih perspektivah Iskre in njenega položaja v republiki, Jugoslaviji in tudi svetu.

Takšni obiski in srečanja prav v sedanjem trenutku, še zlasti pa njihov način, to je strpen, natančen in tudi širok razgovor o paleti vprašanj med gospodarstvom ter politiko in upravo je vsekakor izjemno pomemben in kaže na neke nove kvalitete v dialogu med gospodarstvom in politiko. Je namreč izredna priložnost, da tovariško in konstruktivno poslušata obe strani druga drugo, da iz prve roke, kot rečemo, dobijo točne in prave informacije o resničnem stanju stvari, skratka, le takšen dialog, konkreten, objektivni, natančen in brez predsodkov, omogoča pot naprej, odstranjuje predsodke in zamegljena, natančna mnenja pa tudi napačne predstave, o marsičem, kar včasih lahko usodno vpliva na odločitve in konkretna ravnanja.

Zato pomeni petkov republiški obisk in razgovori, povezani z njim ter ogled nekaterih Iskrinih proizvodenj, korak naprej v samoupravnem socialističnem sistemu kot način dogovarjanja, demokratičnega razpravljanja in iskanja najboljših in ustreznih rešitev ter začetek prakse, ki bi jo veljalo nadaljevati, poglobljati in negovati tudi vnaprej.

D. Ž.

S posveta kadrovskih delavcev SOZD Iskra

Na znanju sloni

»Pomemben del gospodarskega planiranja je tudi planiranje kadrov in za dosego plana se mora Iskra zato organizirati ne-le tehnično in tehnološko ter ekonomsko temveč tudi kadrovsko, kar bo omogočilo njen splošen premik naprej,« je na posvetu kadrovskih delavcev SOZD Iskra, ki je bilo pretekli teden na Brdu, poudaril Boris Mužič in nadaljeval:

»Nasprotja, ki trenutno prevladujejo, v svetu objektivno pogojujejo tudi položaj naše Iskre. Zato moramo tembolj pozorno ugotavljati, kje trenutno smo in kaj nam je potrebno v bodoče storiti, da bi bilo naše poslovanje boljše in, da bi se vsi naši delavci počutili bolj socialno varne. To nam seveda narekuje ekonomska nuja.

V to celotno dogajanje se vključujejo tudi kadrovski delavci. Čeprav odnos do kadrovskih služb pri nas resda v vseh sredinah še ni takšen, kot bi si ga želeli pa vendar ugotavljamo, da je kadrovska dejavnost vse bolj vpeta tudi v našo poslovno politiko, razvojna prizadevanja in druge dejavnosti. To vsekakor vpliva na podružbljanje kadrovske funkcije v samih OZD, prav tako pa to hkrati pomeni strokovno rast kadrovskih služb. In kakšne so želje kadrovskih delavcev? Več sodelovanja pri poslovnih odločitvah, možnost pridobitve dodatnih in posebnih znanj, boljši pretok informacij in ne nazadnje večja angažiranost teh služb na vseh področjih gospodarskega in družbenega dogajanja.

Da bi kadrovski delavci dobili kar najbolj pregled nad aktualno problematiko v Iskri, so na Brdu to pot najprej poslušali razlago strateških razvojnih programov v SOZD Iskra. Ob tem se je posebej izkristalizirala misel, da je celoten tehnološki in znanstveni razvoj odvisen predvsem od pravih kadrov. To pomeni, da je potrebno zgraditi nenehen razvoj kadrov in sicer tako, da bi se suvereno vključevali v strateške projekte. Pri vseh projektih, za katere je še posebej značilno timsko delo pa je ena najpomembnejših komponent informacijskega komponenta, katere moč pa seveda temelji na znanju. Zavedati se namreč moramo, da živimo v obdobju, ko začenja prevladovati v proizvodnem procesu avtomatizacija, ko informacijska tehnologija računalnikov prevzema nosilno vlogo in ko že nastopa tudi odtujevanje fizičnih del

delavcu. To pa, seveda, pomeni nove zahteve — na eni strani glede izdelkov, ki bodo čedalje bolj natančni in bo tolerančna meja vse nižja, po drugi strani pa postavlja nove zahteve delavcem, ki bodo s tem prisiljeni obvladovati nova in nova znanja in nove tehnologije. To bo seveda rodilo tudi nekaj nerazumevanja, vendar z vlaganjem ne smemo zamujati, ne na področju vlaganj v novo tehnologijo in, ne na

področju vlaganj v človekovo znanje. Za dosego tega pa je potreben integralen pristop, saj prihajajoča tehnologija zahteva več takšnih kadrov, ki bodo vse več znali in vse bolj razumeli trenutek časa in dogajanja v njem. Za SOZD Iskra pa vse to pomeni ne samo organiziranje novih tehnologij, ampak tudi organiziranje integralnih projektov, pri katerih bodo sodelovali kompetentni in ustrezno motivirani

kadri. To pa hkrati pomeni most med kadrovskimi službami in med razvojnoraziskovalnim delom. V tem smislu mora biti torej kadrovska služba stičišče informacij o tem, kakšna znanja imamo in kakšna potrebujemo.

V nadaljevanju je bilo na Brdu govora o smereh reintegracije SOZD Iskra. Trenutno smo v stanju nujnega prestrukturiranja. Časi, ko smo operirali z majhnimi timi so mimo. Problemi so zdaj že takšni, da jih bomo lahko reševali le z ustrezno velikimi timi, v katerih bodo sodelovali specialisti multidisciplinarno. Zvedati se moramo, da bo že bližnja prihodnost težavna in, da kritično kategorijo za nad-

Seja kolegija za Raziskovalno dejavnost

Zmanjšati inovacijsko

5. seja področnega kolegija za raziskovalno dejavnost SOZD Iskra je bila 11. junija 1985. Tokrat v prostorih DO Mikroelektronika v ustanavljanju. Po dogovoru z Radom Faleskinijem, članom kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra, zadolženim za raziskave in razvoj, je Franc Runovc, pomočnik direktorja DO Mikroelektronike, predstavil članom področnega kolegija za raziskovalno dejavnost SOZD ne le v besedi in na video filmu razvojne dosežke v DO Mikroelektronika, ampak tudi načrte za bodočnost in napovedal skorajšnji začetek šole za načrtovalce logičnih shem mikroelektronskih vezij, namenjene zlasti sistemskim inženirjem iz naših OZD, ki bi zato lahko proizvajale sodobnejše izdelke (manjših izmer in mase, z več funkcijami, manjšo porabo materiala, tudi uvoznega in dr. in s tem tudi bolj konkurenčne in ustrežnejše za izvoz).

Prisotni so se prepričali, da je šola ustrezno opremljena z računalniškimi terminali in s programsko opremo za kar najhitrejšo načrtovanje s pomočjo standardnih celic. To programsko opremo bo DO Mikroelektronika tudi nadalje vzdrževala in jo še izpopolnjevala, vsak sistemski inženir jo bo lahko dobil na kaseti, na kaseto bo lahko v svoji OZD načrtil logično shemo vezja in jo izročil DO Mikroelektronika v izvedbo — proizvodnjo vezja. Ta način sodelovanja bo omogočil ne le porazdelitve dela med proizvajalci izdelkov in proizvajalci vezij, ampak bo tudi skrajšal roke izdelave, zvišal pro-

duktivnost tega dela in v največji možni meri omogočil izdelavo »na kožo uporabnika« prilagojenih vezij.

V 2. in 3. točki je kolegij obravnaval poročilo o razvojno-raziskovalni dejavnosti v SOZD za leto 1984 in zaključke VIII. internega posvetovanja o problematiki razvojno-inovacijske dejavnosti v SOZD Iskra ter predlagal, da skupno z odborom za razvojni program in raziskovalno dejavnost predložita delavskemu svetu SOZD v obravnavo in sprejem ustreznega sklepa.

Iz poročila je razvidno, da so celotna vlaganja v RRD v SOZD v

minulem letu znašala 4,6% od celotnega prihodka (kar je v primerjavi s konkurenčnimi podjetji v razvitih deželah občutno premalo, saj so že leta 1982 vlagali, npr.: Siemens 8%, Bell 11,7%, Hitachi 7,3%, BBC 9%), pri čemer nekatere naše DO znatno zaostajajo.

— da so združena sredstva SOZD za strateške razvojne programe predstavljala le inicialni delež 6,7% celotnih vlaganj pri financiranju teh RR nalog, kljub temu se z njimi usmerja nekaj manj kot četrtnina vse RR dejavnosti (brez investicij, kar nenehno veča odgovornost programskih svetov za njihovo optimalno in strateško usmerjanje,

— da inovacijsko znanje postaja ključ nadaljnega razvoja Iskre in, da s sedanjo makroorganizacijo ne moremo biti zadovoljni, ker nam ne omogoča izkoriščanja vseh komparativnih prednosti našega komplemnega programa proizvodnje. Vsa ta spoznanja so v Iskri že dodobra razširjena, bodoča usmeritev mora zato slediti objektivnim zahtevam po večji povezanosti programov ter rastočiji koncentraciji sredstev in kadrov,

— da bi v nekaterih DO potrebovali celo 100% povečanje števila zaposlenih strokovnjakov za zakrožitev obstoječih tehnoloških sistemov, ali za prehod od proizvodnje posameznih izdelkov na proizvodnjo sistemov,

— da bo pridobivanje novih kadrov s specialnimi znanji iz dela in ob delu oteženo zaradi administrativnih omejitev stroškov za izobraževanje. Pri tem pa se bo že v bližnji prihodnosti znanje podv-

bodočnost

aljnji razvoj ne predstavlja več samo denar, temveč so stopili v ospredje predvsem ljudje. Za uspešno doseganje konkretnih ciljev pa ne potrebujemo več samo pridnega, temveč predvsem pametnega, z znanjem oboroženega delavca. To pa pomeni, da bo treba nemalo naših ljudi prešolati, če hočemo doseči funkcionalno in tehnološko integracijo tako velikega sistema, kot Iskra je.

Nadalje je stekla beseda o kadrovskih potrebah in virih za agresivno inovacijsko politiko. Leta zahteva 25% VS kadra, kar pomeni ne sedanjih 2300, temveč nič manj kot 10.000 visokostrokovnih kadrov. Zato so poudarili, da so

v tej smeri razmišljanja v okviru Slovenije najbrž preozka.

Poudarjeno je bilo tudi, da tudi notranji viri pri taki dinamiki izobraževanja ob delu in iz dela ne bodo dali dovolj kadrovskih resursov. Resnejše prestrukturiranje bo zahtevalo večje vključevanje zaposlenih v izobraževanje.

Ne gre pa le za številčno doseganje potrebnega znanja, ampak hkrati to pomeni razvoj lastnega znanja na različnih znanstvenih področjih, kot to zahtevajo strateški projekti. Seveda so pogoj za to definirani projekti, na podlagi katerih se bomo lahko šele odločali o tem, katere in koliko kadrov s posa-

mežno kvalifikacijsko strukturo potrebujemo.

Če torej izhajamo iz štirih vodilnih projektov: aktorika, teleinformatika, računalništvo in mikroelektronika, v katerih naj bi Iskra našli svoj jutrišnji kruh in pri čemer bi se morali opremiti z informacijsko tehnologijo, je torej jasno, da bomo morali najti pravi organizacijski pristop. In v tem ima svoje mesto tudi kadrovska funkcija: za inovacijski projekt bo namreč treba ustrezno štipendirati, prešolati, kadrovati, razporejati, pridobivati ustrezne vrhunske strokovnjake — tako v okviru Iskre, kot tudi izven nje.

Na posvetu so govorili tudi o kadrovski projekciji 1986-90 v DO Kibernetika, o kadrovskem planiranju v OZD in sugestijah za nadaljnje delo v Iskri, kjer je bilo poudarjeno, da je njen dogovor o tem, na kateri ravni in kdo bo kadre planiral, nujen. Proizvodno je treba

namreč planirati tako, da bo plan proizvodnje enakovredno vključeval tudi plan kadrov.

Pri planiranju kadrov pa so še posebej opozorili ne-le na prestrukturiranje obstoječih kadrov temveč tudi na spremljanje razvoja kadrov in na dejstvo, da bomo prestrukturiranje morali speljati na lasten način in bo usposabljanje za to potekalo kot odgovor na potrebe po znanjih, ki se bodo pokazale tudi pri prestrukturiranju proizvodnje. To pa hkrati pomeni, da bomo morali misliti predvsem na to, kako dvigniti znanje že zaposlenih kadrov.

Posvet je nadalje zajel metodologijo kadrovskega planiranja in med drugim pokazal tudi na enega izmed možnih razvojnih modelov kadrovskega sistema in njegove uporabe pri predvidevanju nadaljnega razvoja kadrovske strukture.

Vsekakor so kadrovske strokovnjaki ob koncu posvetovanja ugotovili, da se zavedajo odgovornosti za to, da bo Iskra tudi vnaprej ohranila pozicije, kakršne je imela doslej in da bo mogla tudi vnaprej slediti svojim postavljenim strateškim razvojnim možnostim. V osnovnih strateških projektih Iskre mora svoje mesto najti tudi kadrovska dejavnost, kar pomeni, da se kadrovske službe morajo povezovati ne-le s programsko razvojno sfero, ampak tudi s konkretnimi projektnimi timi. Ugotovili so tudi, da so slovenske demografske možnosti premajhne za doseg planiranega števila kadrovskih virov. Zato se je potrebno opredeliti do mreže šol, od univerze do srednjih šol ter preprečiti omejevanje vpisa tam, kjer šolajo za Iskro že sicer deficitarne poklice. Ob tem je potrebno zagotoviti ustrezne kadre tudi nekaterim vzgojnimi in izobraževalnim inštitucijam, ki šolajo ustrezne kadre za Iskro. Poudarili so tudi, da je potrebno skrbeti ne-le za razvoj lastnih kadrov, temveč tudi za to, da jih bodo znali ustrezno izkoristiti. Vsaka delovna organizacija mora pri tem pregledati, ali za svoj izobraževalni sistem, ki naj bi bil prilagojen potrebnim bodočim znanjem, potrebuje lasten izobraževalni center. Opredeliti se morajo tudi na uporabo računalniške tehnologije. V štipendijski politiki pa je treba ne-le štipendirati tiste študente, ki se prijavijo na razpis, ampak je treba storiti več, da bi si pridobili uspešnejše študente, predvsem elektrotehniških, računalniških in elektronskih smeritev. Pri planiranju pa so se opredelili za metodološki vidik in izkušnje DO Telematika, pri vsem tem pa sklenili, da bi eno izmed naslednjih posvetovanj moralo upoštevati tudi sociopsihološko problematiko, ki jo nove tehnologije prinašajo s seboj in tako kompleksno, zajeti področja, ki vplivajo na kadre, njihovo planiranje in uspešnost. Mak

Vladimir Ileršič

zaostajanje Iskre

ojilo že vsakih 20 mesecev, to pa zahteva med drugim tudi uvedbo permanentnega izobraževanja. Da v Iskri premalo vlagamo v izobraževanje kadrov kaže tudi podatek, da smo v letu 1984 uporabili za ta namen le 0,5% vseh vlaganj v RRD (Siemens npr. 8%).

— da kljub sprejetim strokovnim priporočilom na vseh ravneh, proizvodnih, samoupravnih in družbenopolitičnih organov v Iskri in v širši družbi še naprej vzdržujemo nestimulativno nagrajevanje RR delavcev, kar povzroča fluktuacijo z vsemi neželenimi posledicami pa tudi limitira njihovo produktivnost,

— da je vrednost raziskovalne opreme na zaposlenega v RRD 10 do 15 krat manjša, kot pri inozemskih konkurentih pa še ta oprema je odpisana več kot polovico. To hromi in omejuje RR delo in celo onemogoča doseganje srednjeročno zastavljenih ciljev,

— da še vedno ni uresničena zahteva gospodarstva za večji pretok raziskovalnih kadrov med univerzo, oz. visokošolskimi RR organizacijami in raziskovalnimi organizacijami v industriji,

— da prepagosto še vedno niso rešeni problemi, kot npr. pomanjkanje zmogljivosti prototipskih delavnic, nepravčasna nabava domačih in uvoženih materialov, preveliko število zunajplanskih nalog, ki jih morajo opravljati RR delavci, nedodelana organizacija inovacijskega procesa, idr.,

— da je bilo kljub vsemu nepopolnih podatkih iz DO za leto 1984 planirano ca 2800 obsežnejših RR nalog, od tega je bilo za-

ključenih ca 1500. Razvito je bilo okrog 400 novih, ali rekonstruiranih izdelkov, izdelčnih družin in obsežnejših podsklopov itd.

Temu poročilu ustrezni so tudi zaključki VIII. internega posvetovanja o problematiki razvojno-inovacijske dejavnosti v SOZD Iskra, o čemer bomo še poročali, ko jih bo sprejel delavski svet SOZD.

V 4. točki dnevnega reda je kolegij s pretežno večino glasov nadprl način in višino združevanja sredstev za strateške razvojne programe (SRD), kot sta predložena v Analizi razvojnih možnosti SOZD Iskra v srednjeročnem obdobju 1986-1990. Gleda na to, da pri tem vprašanju ni bil dosežen konsenz, bo treba z usklajevanjem nadaljevati. Soglasno je kolegij sprejel nekatera njihova preimenovanja in razdelil SRP Zahtevni izdelki široke porabe na dva dela: na SRP Električni rotacijski stroji in na SRP Elektronski in elektromehanski sestavi ter naročil DSSS SOZD, da popravi dikcijo v nekaterih delih besedila te Analize.

V 5. točki je dal kolegij načelno soglasje za preusmeritev dela sredstev strateških razvojnih programov na izdelavo t. i. zahtevnika za ugotovitev potencialnih virov onesnaževanja okolja v SOZD Iskra in za predlaganje ukrepov za preprečevanje tovrstnih nezdod, ki so v javnosti povzročile neugoden vtis o Iskri.

V 6. točki je kolegij podprl predlog programskega sveta SOZD za mikroelektroniko in predlagal odboru za razvojni program in raziskovalno dejavnost POZD da

odobri DO Mikroelektroniki 55,7 mio din nevratljivih sredstev za financiranje treh RR nalog, zaradi infrastrukturnega značaja teh nalog (pomembne so za celotno Iskro) in pod pogojem, da bo DO Mikroelektronika vzdrževala centralno strojno in programsko opremo za računalniško podprto načrtovanje obsežnih integriranih vezij.

Pod točko razno je kolegij podprl organizirano udeleževanje SOZD Iskre enkrat letno na eni izmed večjih razstav v množični inventivni dejavnosti (MID), ker so take želje številnih Iskrinih izumiteljev in racionalizatorjev lahko v podporo dobremu imenu Iskre, ki ima v posameznih DO sorazmerno boljše organizirano MID od večine drugih OZD v Jugoslaviji.

Kolegij je na vztrajanje nekaterih, da se iz združenih sredstev SOZD za strateške razvojne programe sofinancirajo tudi naloge neraziskovalnega značaja zahteval, da v roku 10 dni o tem pisno povedo svoje mnenje vse DO.

Končno je kolegij vzel na znanje informacijo, da bo od 26. do 28. junija v Ljubljani v KDIC potekal seminar z naslovom Upravljanje tehnoloških inovacij ob omenjenih kadrovskih in materialnih resursih.

Udeležili se ga bodo tudi predstavniki socialistične republike Slovenije, Furlanije-Juljske Krajine in koroške Štajerske. Tematika je namenjena predvsem vodilnim kadrom v gospodarstvu.

Sanacijski program

Delavski svet Iskre Telematike je na svoji 8. izredni seji, med drugim obravnaval tudi osnutek sanacijskega programa DO. Pripravile so ga posebej za to nalogo imenovane delovne skupine pod vodstvom Slobodana Rajiča. V teh skupinah je sodelovalo okrog 90 naših sodelavcev, ki so program pripravili zelo hitro, v zakonitem roku in to poleg svojega rednega dela, v popoldanskih urah in tudi ponoči.

Vitomir Osojnik, v. d. direktorja Telematike je tem sodelavcem na seji DS izrekel javno pohvalo in zahvalo. V Telematiki torej obstaja zdravo jedro, je dejal in to nam lahko vliva zaupanje v prihodnost. Vendar je izdelava sanacijskega programa šele začetek poti. Če zajetna knjiga obleži v predalih, še nismo prav ničesar dosegli. Najtežje delo nas torej še čaka.

Delegati DS DO Telematika so sklenili, da sanacijski program v predloženi obliki ustreza za javno obravnavo, ki te dni že intenzivno poteka.

Leta 1983 so se zaostreni pogoji gospodarjenja začeli odražati tudi v poslovnih rezultatih Iskre Telematike, vendar takrat v še obvladljivih okvirih. Negativna gibanja so se v letu 1984 še stopnjevala. Sprejeli smo določene ukrepe za sanacijo stanja, toda kljub temu nismo uspeli obvladati neugodnih tokov. Tako smo v zaključnem računu izkazali izgubo v višini 1.499.472.000 dinarjev.

Novo vodstvo Telematike, ki se je oblikovalo v septembru 1984, je takoj začelo aktivnosti za sanacijo. Glede na izgubo v zaključnem računu za leto 1984 je delavski svet delovne organizacije 4. marca 1985 sprejel sklep o sanaciji Telematike. V tem okviru je bilo potrebno najprej izdelati temeljito analizo stanja in nato sanacijski program.

Strategija izdelave sanacijskega programa je bila v grobem taka:

— sanacijski program je projekt in zahteva projektni pristop;

— analiza stanja in sanacijski program smo razdelili na 12 področij: trženje in program, raziskave in razvoj, informatika in organizacija, tehnologija, proizvodnja, investicije, kakovost, ekonomika in finance, nabava, inovativna dejavnost, samoupravljanje, kadri in socialna politika;

— v. d. glavnega direktorja je takoj imenoval vodjo projekta, usmerjevalno skupino in 12 delovnih skupin za glavna poslovna področja;

— usmerjevalna in delovne skupine za pripravo sanacijskega programa so morale pri svojem delu smiselno upoštevati določila zakona o sanaciji in navodila sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije o vsebini sanacijskega programa ter minimalno metodologijo za izdelavo investicijskih programov.

Po posameznih področjih so bila izdelana enotna navodila za analizo stanja in izdelavo programa. Do 20. aprila so bili zbrani vsi zahtevani podatki (prek 1000 strani gradiva), ožja skupina pa je do 10. maja izdelala analizo stanja — kot osnovo za izdelavo sanacijskega programa.

V sanacijskem programu smo se osredotočili na ključne probleme, ki jih je nakazala analiza stanja, saj v tako kratkem času ni bilo možno

obdelati vse problematike, poleg tega pa je vrsto problemov možno reševati s tekočimi ukrepi. Mnogo takih ukrepov je novo vodstvo delovne organizacije sprejelo že prej, ali pa v času izdelave sanacijskega programa. Rezultati so se pokazali v prvem trimesečju 1985, ko je Telematika poslovala brez izgube.

Ena od osnovnih ugotovitev analize stanja v Telematiki je, da so bili vzroki za izgubo v preteklem letu pretežno subjektivne narave. Glavne probleme smo razdelili v 7 skupin in sicer:

1. Iskra Telematika nima jasno opredeljenega poslovnega cilja in strategije.

2. Proizvodni program je preširok in neopredeljen s programsko razvojnega in ekonomskega vidika (akumulativnost)

3. Kadri in znanje so preveč razdrobljeni, medtem ko tehnologija in razvoj zahtevata prav obratne procese.

4. Kakovost, kot integralni proces, vsebovan v vseh poslovnih funkcijah (ne samo v proizvodnji), je velika slabost Telematike.

5. Zaradi neinvestiranja v moderno tehnologijo in znanje v daljšem preteklem obdobju je delovna organizacija zaostala na tehnološkem in razvojnem področju.

6. Sedanja organiziranost (in prejšnje reorganizacije) ne ustreza poslovnim procesom v delovni organizaciji. Notranje tržni princip

organiziranosti je s proizvodnega, tehnološkega in ekonomskega vidika neustrezen.

7. Informacijski sistem in sistem planiranja ne dajeta ustreznih informacij za racionalne, oz. uspešne poslovne odločitve.

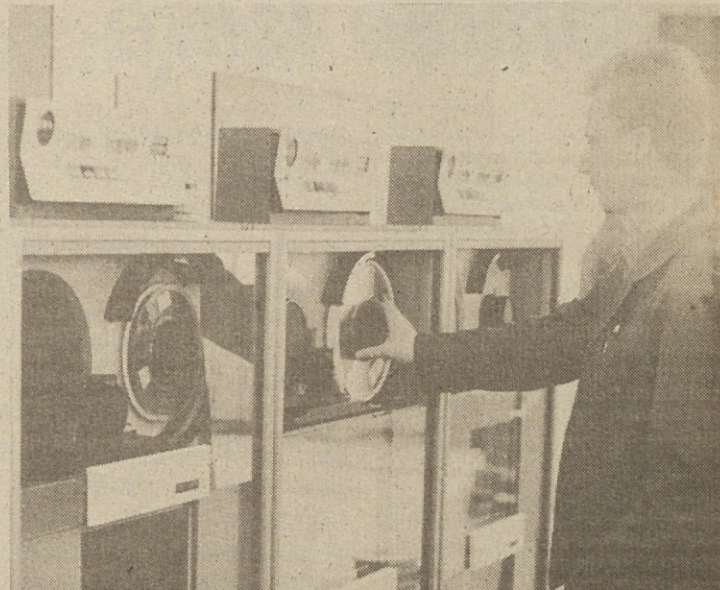
Sanacijski program Iskre Telematike je usmerjen v reševanje

zgoraj navedenih problemov, pri čemer smo se kratkoročno oprli predvsem na lastne sile v okviru Telematike in SOZD Iskra, notranje rezerve, lastno znanje in delo.

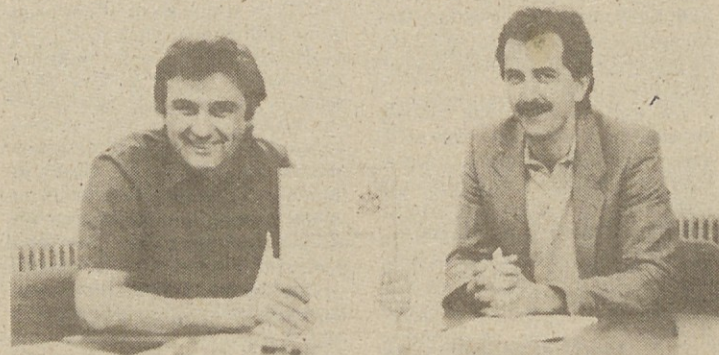
To pa ne pomeni, da je naša proizvodnja dolgoročno lahko prepuščena sama sebi. Panoga, v katero smo vključeni, ima velik dolgoročni vpliv na prestrukturiranje celotnega gospodarstva. Zato razvoj in vlaganje v teleinformatiko že dolgo ni več samo domena proizvajalcev, temveč se ta panoga razvija ob vsestranski ne zgolj deklarativni) podpori širšega družbenega okolja. To velja za gospodarska dogajanja na Zahodu in Vzhodu pa tudi v Jugoslaviji (Srbijski in Hrvaška), medtem ko za Slovenijo tega še ni mogoče trditi.

Cilji in ukrepi za reševanje glavnih problemov v Telematiki, ki so obdelani v poglavjih sanacijskega programa, so v grobem naslednji:

1. Cilj poslovanja Telematike je dolgoročno maksimiranje dohodka in čistega dohodka ob upošte-

Izgraditi je potrebno računalniško podprt integralni poslovno informacijski sistem, ki bo zagotovil kakovostne informacije za odločanje

Vitomir Osojnik in Slobodan Rajič sta zadovoljna — sanacijski program je bil pripravljen v načrtovanem roku. Če bomo tako uspešni tudi pri uresničevanju ukrepov in ciljev iz programa, se ni bati za prihodnost Iskre Telematike!

vanju realne cene uporabe družbenih sredstev (le-ta predstavlja strošek sredstev v delitvi celotnega prihodka in sicer v višini 10% vrednosti osnovnih sredstev v delovni organizaciji).

Strateški okvir Telematike je trženje teleinformatičnih sistemov, ki temeljijo na znanju, pretežno lastnem razvoju in izdelavi glavnih sestavnih delov.

Pri tem bomo realizirali 60-70% prodaje v izvozu, 30 — 40% pa na domačem trgu, kjer moramo obdržati vodilno mesto med proizvajalci teleinformatičnih sistemov.

Potrebno je obdržati sedanji obseg klirinškega izvoza (1% povprečna letna rast do leta 1990), celotno povečanje izvoza pa mora biti rezultat usmeritve na konvertibilna tržišča (25% povprečna letna rast do leta 1990 — predvsem

Uspešna vključitev centrale

V preteklih letih so se okrepili upravičeni družbenopolitični klici po povečanju konvertibilnega izvoza in takrat je Iskra Telematika praktično kar čez noč zapostavila domače tržišče, podobno kot so to storile mnoge druge delovne organizacije. Svoje je prispevala tudi poznejša gospodarska kriza v Telematiki, ki se šele v zadnjem obdobju začenja razpletati in tako so bili domači kupci res lahko nezadovoljni.

No, zdaj je le prevladalo mišljenje, da ima sicer vso prednost izvoz, vendar je ustrezno pozornost treba nameniti tudi domačim kupcem, še posebej tistim, ki so dobave plačali vnaprej. Tako se stvari počasi začenjajo urejati: Telematika kompletira centrale v različnih krajih po Jugoslaviji in jih drugo za drugo vključuje v promet. Korektno opravljeno delo ji bo nedvomno povrnilo poslovni ugled, ki je seveda pogoj za pridobitev novih naročil.

V petek, 14. junija smo odpotovali v Tuzlo, kamor nas je povabilo temkajšnje podjetje PTT. V okviru praznovanj 40-letnice osvoboditve je napovedala vključitev nove mestne centrale Metaconta 10 CN v promet.

Tuzla, mesto v vzhodni Bosni, v tuzlanski kotlini, pod legendarno Majevico, ima prek 65.000 prebivalcev. Hitrejši razvoj je doživela v 19. stoletju, velikega pa po letu 1945. Je center rudarsko-industrijskega bazena, z bogatimi nahaja-

Tuzlanci so vključitev nove centrale združili s praznovanjem 40-letnice osvoboditve. Za govorniškim pultom je Rifat Harić, direktor delovne organizacije PTT Tuzla

lišči premoga, soli, železa, srebra in drugih rudnin. Znana je po elektroindustriji, saj ima največjo elektrarno v Bosni in Hercegovini, ki pošilja elektriko tudi v Slovenijo. Poleg tega na tuzlanskem območju pridelajo 30% hrane v republiki.

Lahko torej zaključimo, da je Tuzla s svojim okrožjem zelo bogato in napredno mesto, ki se izjemno intenzivno razvija tudi na področju telekomunikacij. Z vključitvijo nove centrale je po gostoti telefonskega prometa postala prva v republiki in tretja v Jugoslaviji, takoj za Ljubljano in Mariborom.

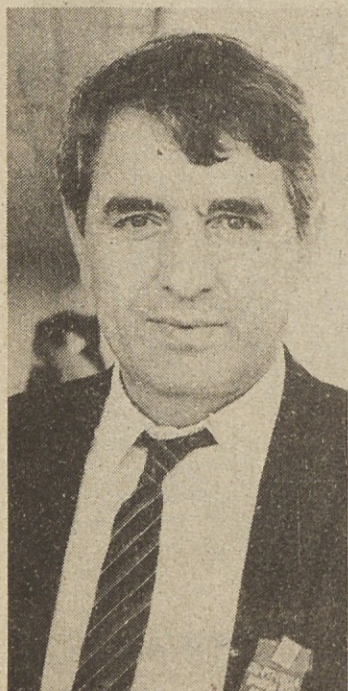
Ko smo prispeli v Tuzlo, smo se najprej oglasili na tamkajšnjem Iskrinem predstavništvu (filiali), kjer nas je sprejel direktor **Branko Tomić**. Poleg njega so tu zaposleni še trije sodelavci: Tomislav Bosankić skrbi za prodajo izdelkov Kibernete, Avtomatike in IEZE, **Feho Begić** za prodajo izdelkov Avtoelektrike, Široke po-

trošnje in Električnih orodij, **Bogdanka Vuletić** pa je tajnica filiale. Prijetne, čeprav ne pretirano razkošne prostore so si uredili v nekdanji zasebni hiši. Skupaj z industrijsko prodajalno in servisom je Iskrino predstavništvo v Tuzli vsekakor med najuspešnejšimi v Jugoslaviji. Za dobro in učinkovito delo zasluži vso pohvalo.

Branko Tomić: »Odnosi med PTT Tuzla in Iskra so več kot dobri. Že več kot 10 let Tuzlanci kupujejo telekomunikacijske izdelke samo od nas. V javni telefoniji regije je trenutno 78.000 priključkov, od tega jih je 60.000 zagotovila Iskra. Še intenzivneje smo prisotni pri zasebni telefoniji (80%) in telefonih (90%). Poleg posla, ki se končuje z vključitvijo nove Metaconte, so tu že novi: do konca leta 1985, oz. v prvem trimesečju 1986 bomo realizirali 15.000 novih priključkov v vrednosti okrog 600 milijonov dinarjev.«

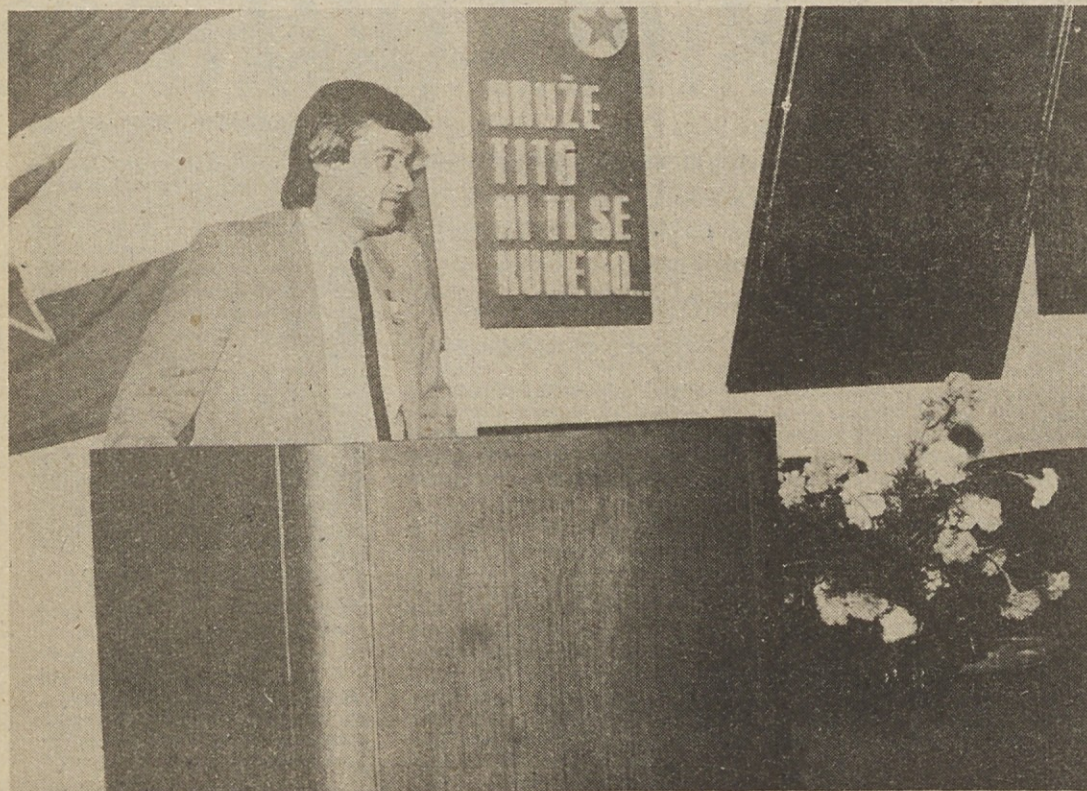
Po obisku na Iskrinem predstavništvu smo se odpravili v zgradbo Telekomunikacij PTT Tuzla, kjer je bilo že vse pripravljeno za slavnostno vključitev nove centrale. Vse skupaj se je začelo s sejo delavskega sveta DO PTT Tuzla. Predsednik **Mileta Radovančević** je v uvodnih besedah pozdravil prisotne goste in najavil dnevni red, nato pa je besedo predal direktorju delovne organizacije **Rifatu Kariću**.

Rifat Karić se je v svojem govoru med drugim ozrl za deset let nazaj, ko je bilo v Tuzli samo 5.000 telefonov. Trdo delo in vztrajna želja po napredku sta rodila zelo dobre rezultate. Telefonsko omrežje tuzlanske regije se je bistveno okrepilo, zraven tega pa je zrasla in se prekalila tudi delovna organizacija PTT, ki je danes trden porok za nadaljnji razvoj telekomunikacij v Tuzli. Z novo centralo Metaconta 10 CN, ki omogoča 14.000 telefonskih priključkov, bo mesto lahko

Branko Tomić, direktor Iskrine filiale v Tuzli

Metaconta 10 CN v Tuzli

V imenu Iskre Telematike je spregovoril Vitomir Osojnik

imelo 38.000 telefonov, regija pa 78.000. Zanimanja za priključitev na novo centralo je dovolj, saj je že doslej prispelo okrog 4.000 zahtev prebivalcev. Kmalu bo imela vsaka družina svoj telefon.

Direktor **Karić** se je seveda ozrl tudi v prihodnost. PTT Tuzla se bo še bolj zavzeto lotila razvoja PTT prometa. Telefonske zmogljivosti bo še okrepila, poleg tega pa v telefonski promet vgradila nove funkcije, ki jih omogoča hiter tehnološki razvoj.

Na koncu je **Rifat Karić** pohvalil dobro sodelovanje z Iskro Telematiko, ki je centralo postavila v predvidenem roku, pri čemer je posebej poudaril zasluge **Petra Jamnika, Tihomira Štetnerja, Boruta Mlakarja** in **Irene Ognjenovič**. Zahvalil se je sodelavcem PTT Tuzla in drugim, ki so prispevali k uspešno zaključenim delom. Najavil je razgovore z Iskro o postavitvi novih central (op. p.: do teh razgovor je po prireditvi res prišlo in sprejet je bil dogovor o dobavi še ene Metacontae 10 CN in dveh Iskra 500-A).

Za direktorjem tuzlanske PTT je spregovoril **Vučič Čogorovič**, predsednik poslovnega

odbora skupnosti PTT Jugoslavije. Orisal je nesporno velike dosežke na področju telefonije ki jih je prinesel razvoj

Jugoslavije v 40 letih po osvoboditvi. Dejal pa je tudi, da z marsičem še ne moremo biti zadovoljni, zato je treba vsa

prizadevanja usmeriti v še hitrejši razvoj, da ne zaostanemo za dogajanjem na področju telekomunikacij v svetu.

K besedi se je priglasil tudi **Vitomir Osojnik**, v. d. direktorja Iskre Telematike. V svojem nagovoru je poudaril dolgoletno dobro sodelovanje PTT Tuzla in Iskre, ki je v veliki meri prav rezultat zavzetosti in ustvarjalne trme direktorja **Rifata Karića**, izjemnega človeka, ki vedno zna prisluhniti utripu mesta, v katerem dela in živi, njegovi želji po napredku in razvoju.

Po nastopih govornikov je sledil najbolj dramatičen del prireditve — vključitev nove centrale Metaconta 10 CN. Opravili so jo na simboličen način: centralo so poklicali prek Iskrinega telefona ETA 80 in — zveza je bila v trenutku in brezhibno vzpostavljena!

Gostje so si na koncu z zanimanjem ogledali novi film o Iskrni Telematiki (ki smo ga posebej za to priložnost prinesli s seboj) in s tem se je prisrčna slavnost, kakršnih smo se Slovenci že kar nekako odvadili, uspešno zaključila!

KAZIMIR MOHAR

Slovesne vključitve centrale Metaconta 10 CN so se udeležili tudi predstavniki jugoslovanske PTT in Iskre

Posvetovanje o izvozu v dežele Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč

Tudi v SEV in DVR smo

S posvetovanji o izvozu v dežele SEV in v DVR je Iskra Commerce te dni zaokrožila operativno obravnavanje Iskrinega izvoza, pred tem pa je imela tudi posvetovanje o trženju z deželami razvitega zahoda. Vsa tri delovna srečanja so opozorila, da Iskrina izdelčna ponudba zastareva in, da naša konkurenčnost hitro slabi, pri vsem tem pa postajamo v tujini tudi cenovno manj zanimivi, poslovna disciplina pa se ne izboljšuje.

Na problem zastarelosti je z vso ostrino opozorilo celo posvetovanje o izvozu v vzhodnoevropske države, torej tja, kamor smo tradicionalno prodajali zaradi naše višje ravni tehnologije in višje ravni izdelčne ponudbe.

Zastarelost izdelčne ponudbe in stagnacija Iskrinega izvoza v nekaj zadnjih letih sta še bolj uskladili prepričanje da je potrebno takoj mobilizirati vse sile v Iskri za posodobitev proizvodnih programov, hkrati pa mobilizirati tudi tiste, ki so zadržani za trženje, to pa so poleg Iskre Commerce, kot regionalne tržne organizacije, tudi komercialne delovnih organizacij. Prav med temi komercialami so v izvoznih agresivnosti velikanske razlike. Nekatere med njimi so se celo usmerile samo v prodajo na domačem tržišču. Do idealno zastavljenega cilja — v Iskri smo si ga začrtali ob zadnji reorganizaciji, da morajo komercialne DO skrbeti za trženje vseh svojih izdelkov na vseh tržiščih, IC pa za trženje vseh Iskrinih izdelkov, je torej še daleč.

Vsa tri posvetovanja so opozorila tudi na strahovit problem informatike, ko je v Iskri informatika še vedno na referenčni ravni, z nje pa ne znamo dobiti pravih informacij za vodenje. Izvozniki iz Iskre Commerce — operativci in vodje Iskrinih poslovnih enot v tujini — so na posvetovanjih poudarili potrebo po mnogo bolj agresivnem trženju. Izrazili so mnenje, da bi morali Iskra Commerce preobraziti v bolj operativno tržno organizacijo, ki bi bila lahko bolj osredotočena na trženje samo in manj na mnoge druge dejavnosti, ki jih mora opravljati dandanes. Ena izmed takšnih je »papirna vojna«, ko je zaradi številnih administrativnih predpisov in nepreglednih kupov papirja prisiljena zaposlovati preštevne administrativne delavce.

Seveda je bilo, žal, na posvetovanjih mnogo kritičnih besed izrečenih tudi na račun kakovosti nekaterih izdelkov pa poslovne discipline, gnotne usposobljenosti inozemske mreže, uvoznih problemov in še bi lahko naštevali. Ob zaključku vsakega posvetovanja so sprejeli posebne sklepe, ugotovitve posvetovanj pa prav te dni podrobno preučujejo, skupaj s predstavniki proizvodnih delovnih organizacij.

Preden pogledamo povzetke teh sklepov še nekaj števil o načrtih in izvornih rezultatih Iskre v SEV in DVR.

Izvoz v SEV

V dežele sveta za vzajemnogospodarsko pomoč naj bi Iskra letos predvidoma izvozila za 101 milijon dolarjev. V prvem četrtletju je načrt uresničila 20%, skupaj z naročili pa naj bi do konca leta načrt preseгла vsaj za desetino. Največji izvoznik v SEV je Telematika s telefonskimi centralami, na drugem mestu je Avtomatika, sledijo pa ji ISEZ, Kibernetika, IEZE in Široka potrošnja.

Proizvodne delovne organizacije in IC menijo, da bi lahko prihodnje leto izvozili v SEV za 112 milijonov dolarjev, pri čemer bi ostala Telematika na približno enaki ravni, kot naj bi znašala letošnja realizacija, najbolj pa bi izvoz povečali Avtomatika in Kibernetika.

Izvoz v DVR

Iskra načrtuje, da bo letos izvozila v dežele v razvoju za 73 milijonov dolarjev izdelkov. Večina izvoza bo šla prek Iskre Commerce, za namenske kupce pa prek drugih ustanov.

V prvih štirih mesecih je IC prodala v ta del sveta za 12,5 milijona dolarjev, celotna Iskra pa za 16,9 milijona dolarjev. Največji izvozniki v DVR so Telematika, Kibernetika, Avtoelektrika in seveda CEO.

Glede na izvoz v prvih štirih mesecih in na naročila do konca leta, naj bi v DVR Iskra letos predvidoma izvozila za 64 milijonov dolarjev.

Lado Drobež

Povzetek sklepov o izvozu v SEV

Množijo se primeri grobih kršitev poslovne in izdelčne zanesljivosti

in kakovosti Iskre v deželah SEV, ki ogrožajo trženje Iskre v celoti ter škodujejo ugledu Jugoslavije. Iskra Commerce je dolžna po splošnih aktih Iskre in po zakonskih predpisih, ukrepati proti tem pojavom z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Naraščanje izvoza v SEV je pogojeno z nakupi Iskre v deželah SEV. Iskra Commerce mora postopno prevzemati večjo vlogo pri uvozu zaradi izvoza ter prevzemati konkretne poslovne obveznosti ter jih realizirati prek jugoslovanske mreže poslovnih enot. To terja okrepitev dejavnosti Iskre Commerce s potrebnimi finančnimi sredstvi in kadri (zlasti v uvozu in TP SEV). Neizbežno vključevanje tretjih organizacij, zlasti posrednikov v protinakupe mora usklajevati in usmerjati Iskra Commerce za vso DO Iskre.

Protinakupe je treba opravljati predvsem za lastne potrebe Iskre, zatem za druge organizacije v Jugoslaviji in za izvoz na tretja tržišča.

Nabavljanje iz držav SEV mora upoštevati značilnosti planskega gospodarstva in terja večje napore, kot v deželah razvitega zahoda; zato terja tudi krepitev predstavništva s strokovnjaki za uvoz (v teku za Berlin in Moskvo).

Sedanji pogoji gospodarjenja narekujejo težnje v Iskri, da sporazumno s kooperanti obojestransko znižuje cene. To prinaša kratkoročne ekonomske izide, terja pa posebno previdnost, ker netržne cene izkrivljajo ekonomska merila za vrednotenje poslov in lahko ogroža raven cen v poslih izven kooperacij, ki predstavljajo 86% izvoza Iskre v SEV

Mitja Tavčar — spiritus agens vseh treh posvetovanj

Z večanjem deleža sistemskih poslov raste potreba po vključevanju vodstva Iskre ter raznih jugoslovanskih ustanov ter osebnosti v pridobivanje poslov.

Sodelovanje vodstva Iskre Commerce in OZD Iskra v tržnih akcijah (sprejemanje in opravljanje poslovnih obiskov, akcije v družbenih strukturah ter povezanih skupinah jugoslovanskih organizacij, sodelovanje v meddržavnih in mednarodnih telesih ipd.) načrtuje in pravočasno predlaga tržno področje v izvozu v sodelovanju s predstavniki v tujini ter koordinatorji v izvozu. V zvezi s tem TP SEV pripravi ustrezen predlog.

Pogoji trženja v SEV posebej narekujejo poenotenje in tesno povezanost, tako v prodaji, kot v nabavi dejavnosti Iskre Commerce. S tem se sklada temeljna zamisel o izboljšavah urejenosti Iskre Commerce s poenotenjem regionalnih enot (domače in tuja tržišča) ter domače nabave in uvoza.

Posvetovanje je ponovno ugotovilo, da je za trženje v SEV posebej potrebna ustrežna strokovna in zmogljiva tržno usklajevalna in usmerjevalna služba v Iskri Commerce, zlasti za:

Posvetovanje o izvozu v dežele SEV

Obiskali smo tozd Elektroliti v Mokronogu

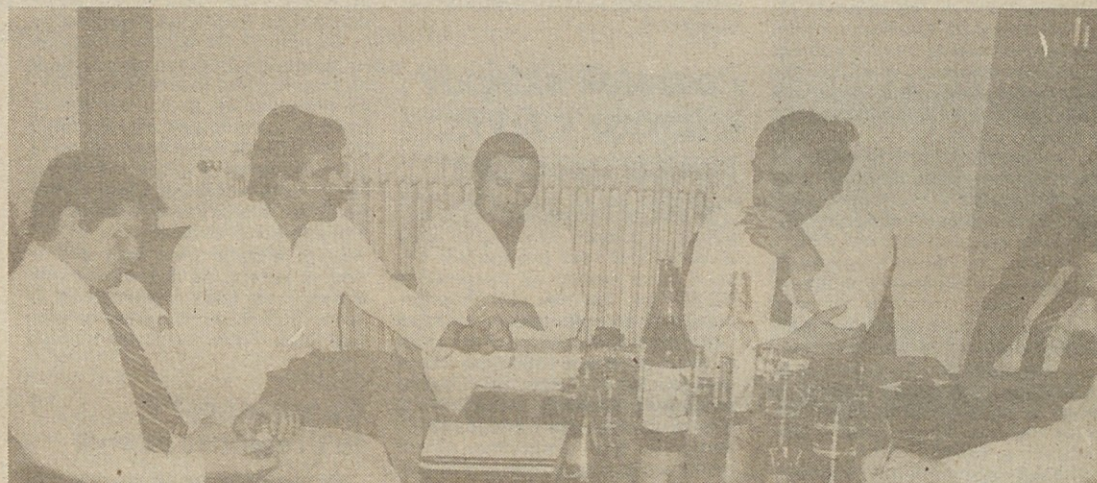
Dobri in realno opredeljeni dolgoročni cilji zagotavljajo tovarni bodočnost

Obisk predstavnikov SOZD in DO IEZE v TOZD Elektrolitski kondenzatorji je potekal v znamenju konstruktivnega in odkritega pogovora, v katerem so si ustvarili celovito predstavbo o ekonomskih in samoupravnih vidikih poslovanja v tem dolenjskem kolektivu.

Tovarno v Mokronogu opredeljuje vse bistvene značilnosti podeželske temeljne organizacije. Je največji gospodarski subjekt v krajevni skupnosti in kot taka nosilec razvoja in vsesplošnega družbenega napredka, saj se interesne povezave s krajevno samoupravo nenehno širijo in dopolnjujejo. Tovarna je pokrovitelj vseh kulturnih in športnih prireditev v kraju, največjega pomena pa je seveda dejstvo, da je v njej našlo zaposlitev 191 krajanov, od tega je velika večina žensk.

Pesti pa jih občutno pomanjkanje visoko izobražene delovne sile, kar so delno razrešili z ustanovitvijo dislociranega razvojnega oddelka v Ljubljani, vendar upajo, da bodo s štipendiranjem domače mladine postopno izboljšali izobrazbeno strukturo zaposlenih v matični tovarni.

Od leta 1973, kar poslujejo v okviru delovne organizacije IEZE, beležijo pomembne uspehe. Pravo prelomnico v zgodovini tovarne pa je pogojevala investicija, realizirana v letu 1979, s katero so prešli iz skoraj obrtniškega načina dela v

Udeleženci sestanka so v živahni in odkriti razpravi izmenjali mnenja

neustreznih porstarih na sodobno, avtomatizirano proizvodnjo elektrolitskih kondenzatorjev. S tem se je bistveno izboljšala produktivnost in hkrati tudi kakovost njihovih izdelkov. Pred investicijo so

letno naredili 4-5 milijonov kosov, medtem ko za letos načrtujejo izdelavo vsaj tridesetih milijonov teh elementov. K takim rezultatom so vsekakor najbolj pripomogli nekateri organizacijski ukrepi. Odlučili so se, da normalno poslujejo kar 360 dni v letu in to v štirih izmenah. Dosegli so 80% izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti in se tako močno približali optimumu izrabe strojev in delovnega časa.

V letu 1985 naj bi ustvarili za 1 milijardo celotnega prihodka, pomemben delež pa bodo iztržili na tujih tržiščih, saj se jim obetajo velike perspektive v Franciji, Nemčiji in Alžiru. Polovico celotnega izvoza bo predstavljala konvertibilna kooperacija s ČSSR.

Rezultati, doseženi v prvih petih mesecih letos, potrjujejo te pogumne načrte, saj so že presegle, tako proizvodne, kot izvozne cilje za to obdobje. Za 20% višja produktivnost, za 7% manjši izmet in boljša izraba delovnega časa so tudi rezultati prestrukturiranja v proizvodnji, ki so jih izvedli v letošnjem letu.

Bojijo pa se, da trendi rasti v naslednjih letih ne bodo tako ugodni. Velike devizne obveznosti iz naslova investicije se postavljajo kot precejšnja ovira, probleme pa pričakujejo glede prodaje na domačem trgu. Elektrolitski kondenzatorji se uporabljajo kot sestavni del širokopotrošnih izdelkov, predvsem televizorjev. Na tem področju trga pa se že napoveduje recesija, zato se bo nujno potrebno preusmeriti v profesionalizacijo izdelkov in s tem na industrijsko področje porabe.

Naslednji bistven problem pa izhaja iz nabave reprovromateriala, ki so ga zaenkrat v pretežni meri prisiljeni uvažati. Veliko sestavnih delov so osvojili že sami tako, da so njihove potrebe po uvoznih mate-

riah že trikrat manjše, kot pred letom 1979. Spričo vedno bolj zapletenih gospodarskih razmer, ko se možnosti uvoza še zmanjšujejo pa ne morejo biti zadovoljni. Povezali so se s tovarno Impol v

Slovenski Bistrici, s katero skupno vlagajo v nakup opreme za višje oblike predelave aluminija v folije, da bi tako vsaj delno nadomestili izredno drage uvožene materiale. Zaradi nadpovprečne obremenitve strojev v tovarni, pričakujejo njihovo skorajšnjo iztrošenost. Dobro se zavedajo, da nakupa novih ne bodo zmogli, izkrostijo pa lahko notranje zmogljivosti ob strokovni in materialni podpori celotne delovne organizacije. Na ravni DO se že ustanavlja skupina razvojnikov, ki bo z domačim znanjem in materialom načrtovala konstrukcijo opreme za potrebe temeljnih organizacij, povezovali pa se bodo tudi širše v okvirih Iskre. Težišče naj bi bilo predvsem v osvajanju mikroprocesorsko vodene opreme.

Predstavniki SOZD in DO, ki so bili navzoči na srečanju, so obljubili vso pomoč pri koordinaciji tovrstnega načina dela, saj so bile potrebe zrele že pred leti, sedanjí gospodarski položaj pa zahteva še posebej pospešene in intenzivne napore v tej smeri.

Vsi prisotni so se strinjali, da si je mlado in zagnano vodstvo tovarne postavilo dobre in realne cilje. Njihovo uresničevanje v naslednjih letih (izdelati prek 100 milijonov elektrolitskih kondenzatorjev!) pa ne bo zaradi naštetih težav, ne lahko in ne enostavno.

Vendar ima sam element, ki ga izdelujejo izredno dalekosežne perspektive, ki pa se jih, kot so poudarili predstavniki temeljne organizacije, del kolektiva ne zaveda v pravi meri. Soočajo se namreč z določnimi pojavi nezadovoljstva med delavci. Večino pogojujejo predvsem splošne neobetajoče gospodarske razmere. Padec življenjskega standarda še kako čutijo tudi v tej temeljni organizaciji. Zaradi visokih vlaganj v preteklosti in še nepopravnih obveznosti, osebni do-

Novi in stari del tovarne elektrolitov

hodki niso na zavirljivi ravni. Negodovanja pa izvirajo tudi iz nekaterih nujnih sprememb v prestrukturiranju proizvodnje. Navaditi se na nov način dela pa za vsakega posameznega delavca predstavlja še dodaten problem. Tu pa se postavljajo nekateri naloge poslovnim strukturam, DPO in samoupravnim organom, so v razpravi poudarjali udeleženci sestanka.

V prvi vrsti bo treba izboljšati medsebojno obveščanje, najti poti in sredstva, kako argumentirano približati vsakemu članu kolektiva zastavljene cilje, sredstva in tudi žrtve, ki so potrebne za njihovo uresničitev. Še bolj kot doslej naj bi utrdili zavest o prehojeni poti, o postopni, a stalni rasti, ki jo beležijo.

V letošnjem letu so naporji večji, kot so jih mnogi pričakovali, vendar kratkoročni interesi ne bi smeli prevladati nad dolgoročnejšimi. Prilaganje svetovnim trendom razvoja tudi v bodoče ne bo potekalo neboleče, vendar je edina možna pot, ki zagotavlja socialno varnost tudi mladi generaciji Mokronoga in okolice.

Predstavniki temeljne organizacije so se strinjali, da hočejo še bolj, kot doslej poiskati notranje moči, tako v političnih strukturah, kot v vodstvu, da bi lahko uspešneje urejali medsebojne odnose. Slabosti, ki so se pojavljale zaradi premajhne aktivnosti in motivacije za delo v DPO, se odražajo tudi v pojavu neformalnih vodij, ki so širili vzdušje nezaupanja med delavci. Predvsem komunisti naj bi v prihodnosti posvetili več pozornosti problemom proizvodnih delavcev, bolj zavzeto pa naj bi se angažirali tudi mladinci. Sindikat je že izbral nekatero nove poti, saj se sindikalne skupine oblikujejo glede na zaokrožene enote v proizvodnem procesu. Trenutno jih največ dela čaka na razlagi nove sistematizacije delovnih mest, med drugim pa razmišljajo o uvajanju krožkov za kakovost.

V največji možni meri naj bi torej izgradili sistem obveščanja, seveda po predhodni podrobni analizi odnosov v kolektivu. Predpogoj za uspešno delo je seveda enotnost poslovnih in političnih struktur, so poudarili gostje in hkrati ugotovili, da tovrstnih razhajanj v kolektivu ni zaslediti.

Glede na zastavljene cilje, je tovarni bodočnost zagotovljena, ob morebitnih težavah pa se vsekakor lahko obrnejo za pomoč na vse strokovne in samoupravne strukture, tako v delovni organizaciji, kot tudi v SOZD.

Razgovor so zaključili z ogledom proizvodnje, kjer so se lahko prepričali o napredku, ki so ga dosegli v tem kolektivu v zadnjih petih letih, saj so primerjali sodoben proizvodni proces v novih prostorih s staro stavbo, kjer pa še vedno teko nekateri procesi.

Besedilo in slike: Irena Stok

V razgovoru so sodelovali

Predstavniki TOZD Elektrolitski kondenzatorji:

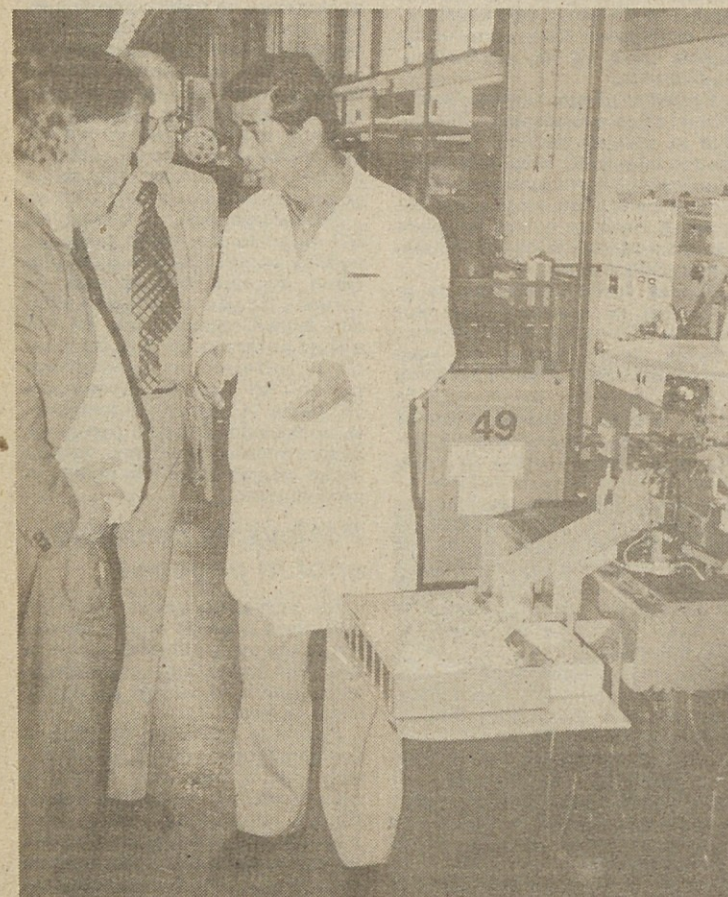
—IPO— Ludvik Lovše, predsednik DS — Franc Šunta, predsednik OO ZS Franc Penca, sekretar OO ZK Franc Lovše, predsednik OO ZSMS Ervin Skobe.

Predstavniki DO IEZE:

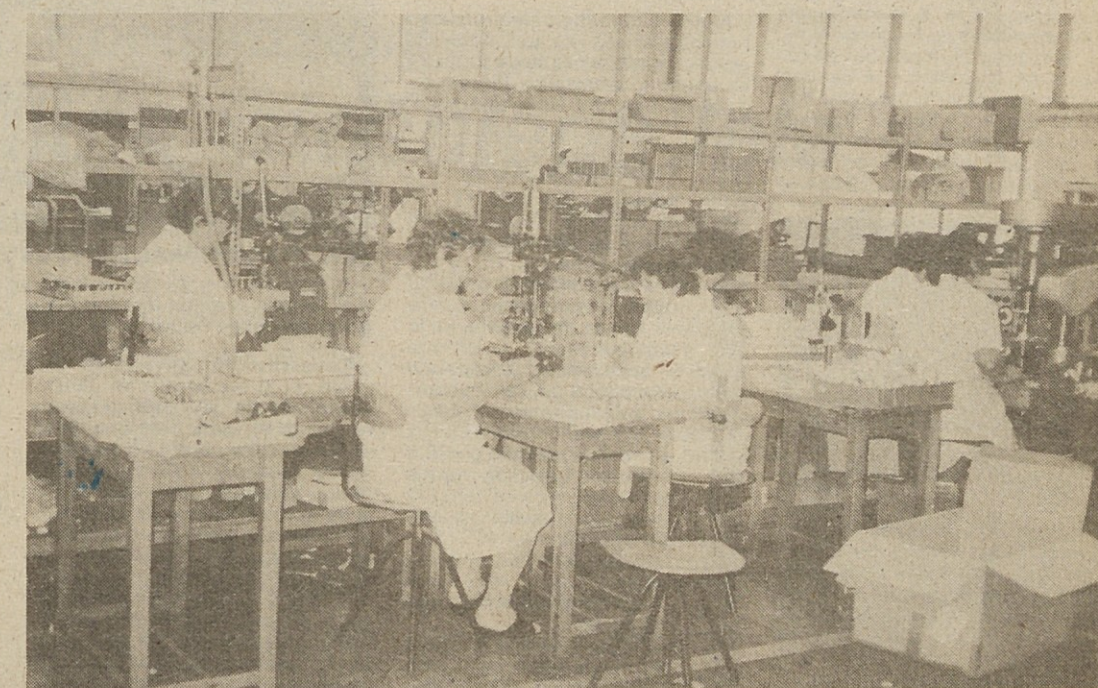
Predstavniki SOZD: predsednik DS — Janez Kern, član KPO Gojmir Blenkuš, predsednik KOS Avguštin Ciuha, predsednik aktiva ZB Tone Orožim, sekretar DPO — Miloš Pavlica, predsednik KO ZSMS Jože Mokorel.

Med ogledom proizvodnje

Strokovnjaki so goste seznanili s posameznimi operacijami v proizvodnem procesu

Žene in dekleta so med zaposlenimi v veliki večini

Pogodba s poljskim koncernom

Še naprej uspešno z Unitro

Poljska izvozno-uvozna organizacija elektromehanske in elektronske industrije Unitra in Iskra sta podpisali kooperacijsko pogodbo za prihodnje leto v skupni vrednosti 14,2 milijonov dolarjev.

Izredno uspešno sodelovanje med Iskro in Unitro, za katerega so značilni prijateljski odnosi med vodilnimi delavci obeh organizacij, se bo nadaljevalo tudi v letu 1986. Predstavniki obeh kolektivov so namreč te dni v Varšavi podpisali kooperacijsko pogodbo za prihodnje leto v vrednosti menjave 7,1 milijonov dolarjev v eno smer, torej v skupni vrednosti 14,2 milijonov dolarjev.

V kooperacijskih poslih z Unitro, poljskim koncernom, ki ima pri-

bližno 200.000 zaposlenih, sodelujejo z Iskrine strani Polprevodniki, HIPOT in Upori iz DO Elementi, TV Pržan iz DO Široka potrošnja in Orodjarna iz Avtomatike.

Iskra in Unitra uspešno sodelujeta že poldrugo desetletje. In vse to obdobje je bila značilna neprestana rast menjave, določene morebitne manjše probleme pa so predstavniki obeh organizacij uspešno razreševali z razumevanjem in medsebojnimi prijateljskimi in

dobrimi odnosi. Morda nekaj števil o tej rasti: v letu 1984 je znašala menjava v eno smer 4 milijone dolarjev. Za letos je že podpisanih pogodb za 6 milijonov dolarjev, kot že rečeno pa bo po pravkar sklenjeni pogodbi dosegla menjava v prihodnjem letu v eno smer že 7,1 milijonov dolarjev. Tako v Unitri, kot v Iskri predvidevajo, da bo v bližnjem petletnem obdobju, ki se začne prihodnje leto, dosegla skupna menjava v eno smer približno 40 milijonov dolarjev.

Slavnosti ob podpisu pogodbe so se v Varšavi udeležili s strani Unitre njen generalni direktor Zygmunt Piotrowski, njegov namestnik Jerzy Zielinski, njegov predstavnik širše potrošnje in komerciala Jozef Kotecki, Karzimirz Korcz in Henryk Nikolajczuk ter direktorji posameznih tovarn Česla Hoppe, Jerzy Bilip, Miroslav Recka in drugi. Z Iskrine strani so se tega pomembnega dogodka udeležili Janez Vipotnik, Dominik Pflaum, Ivo Štemberger, Avgust Bregar, Franc Anžič, Igor Ingolič in Bojan Novak.

Lado Drobež

Široka potrošnja

Braun Multipractic plus electronic

Z elektroniko gre laže

Kako zmleti meso, kako sesekljati zelenjavo, kako zmešati sadni, ali zelenjavni napitek, kako pripraviti domačo majonezo? Na ta vprašanja tisti, ki že poznajo univerzalni gospodinjski pripomoček Braun Multipractic zlahka odgovorijo. Mi pa vam ponujamo še popolnejši odgovor: **BRAUN MULTIPRACTIC PLUS ELECTRONIC!**

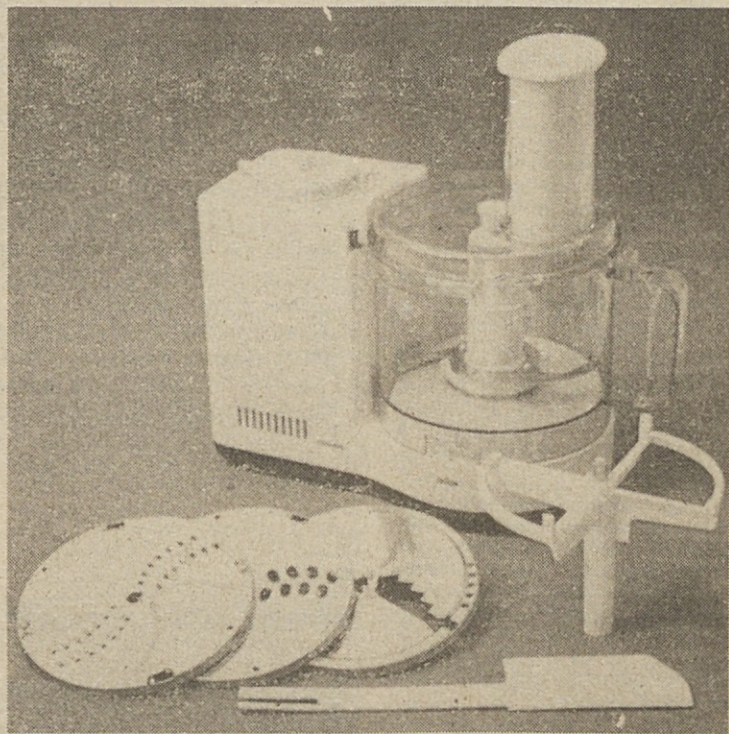
Vse, kar je znal narediti predhodnik današnjega aparata, ki ga izdelujejo v Tovarni elektromotorjev in gospodinjskih aparatov v Železnikih v kooperaciji z renomiranim zahodnonemškim podjetjem BRAUN, zna tudi novi Multipractic, pa še precej več. Vgrajeno ima namreč elektronsko vezje, ki omogoča natančno regulacijo hitrosti vrtenja in s tem neposredno boljše nadzorovan učinek. Regulator hitrosti omogoča poljubno hitrost obdelave

živil, mesa, zelenjave, sadja... vse to je obdelano tako, kot smo si zamislili — poleg hitrosti določimo le še čas obratovanja.

Novi Multipractic z elektronskim regulatorjem pa ima tudi dodatno opremo: nastavek za stepanje sladke smetane, ta nastavek, ki je v prodaji šele nekaj dni, lahko uporabijo

Tehnični podatki:

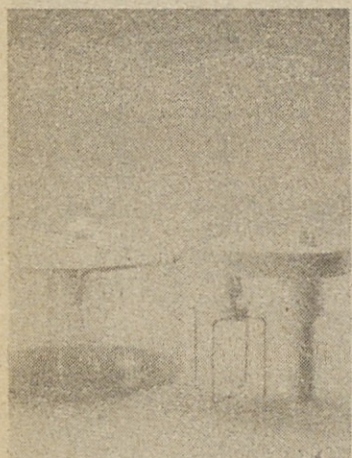
napajanje 220 V/50 Hz
moč 400 W
dvos. openjsko stikalo 1L — trenutni vklop
I — trajni vklop
dvojno zavarovanje
— aparat deluje šele, ko je pravilno zaprt
— med delovanjem aparata ni mogoče odpreti pribor
— delovna posoda 1,4 kg
— univerzalni nož
— nosilec rezalnih plošč
— rezalni plošči za rezanje in ribanje
— rezalna plošča za pommes frittes
— lopatica
— material
— ohišje iz odpornega termoplasta
— noži in rezalne plošče iz nerjaveče pločevine
Maloprodajna cena z davkom: 25.021,55 din

BRAUN MULTIPRACTIC PLUS ELECTRONIC s priborom.

tudi lastniki prejšnje izvedbe tega gospodinjskega pripomočka.

O vsestranski uporabnosti naprave, ki jo predstavljamo danes, skoraj ne kaže več izgubljeni besede. Naj povemo, da s tem strojčkom lahko opravimo vse tisto, kar smo morali do sedaj s celo vrsto mešalnikov, mlinčkov, rezalnikov in še česa. In to v eni posodi iz prozornega materiala. Tako lahko opazujemo obdelavo živil neposredno, kar je zaradi velike hitrosti, ki jo omogoča ta naprava, še kako pomembno. In še nasvet za tiste, ki bodo kupili Multipractic: ne shranite ga v škatli, temveč ga postavite na gospodinjski pult. Le tako ga boste uporabljali vsak dan in vam bo rešnično prihranil dosti časa.

Dodatni nastavek za stepanje smetane: uporaben pri vseh izvedbah Multipractic.

Koristna pridobitev: katalog naprav za radijske zveze

Za boljše informiranje kupcev

Za čim boljše informiranje potencialnih kupcev o svojih ponudbah in enostavnejše navezovanje stikov z njimi so v DO Elektrozeve izdali katalog naprav za radijske zveze. V njem so vsebinsko in slikovno prikazali namen in zmogljivosti svojih naprav ter sistemske rešitve, ki jim jih te naprave omogočajo. Mag. Vladimir Murko, nam je o namenu in vsebini kataloga povedal naslednje:

»S pomočjo Iskre Commerce, sektor Marketing, smo izdali katalog naših sistemov radijskih zvez, pri čemer velja omeniti, da smo tak katalog že izdali oktobra prejšnjega leta v ruščini. Z njim smo namreč prišli v času večje poslovne pobude v SZ, ko smo organizirali seminar v mestu Soči v SZ. Potem smo katalog dopolnili in ga izdali še v srbohrvaščini ter angleščini.

S tem katalogom želimo animirati potencialne zastopnike v tujih državah in v državi prek filial Iskre Commerce.

Glede na to, da sodi naša ponudba med investicijsko opremo, zahteva naše tržišče tudi poseben način obdelave. Ustrezno temu smo tudi priredili naš katalog.

V uvodnem delu smo predstavili našo SOZD Iskra, potem sledi predstavitev radijskih zvez za naše pošte, kjer smo prikazali ves sistem na večji shemi, znani že iz kataloga DO Telematike, s katero sodelujemo. Nato predstavljamo razne sisteme radijskih zvez za delo na železnici, UJV, za faksni službe ter za razna dela na posebnih področjih.

V nadaljevanju kataloga so prikazane naprave neposrednih radijskih zvez, ki so zdaj vse sodobne, sintenzatorske, saj je le malo ostalo od programa izpred leta 1982. Prenovljen program je dopolnjen še z ustreznim priborom ter poglavjem v taktičnih radijskih zvezah, v katerem so zajete naprave Iskre in naprave iz IRET.

V zadnjem delu kataloga so opisani telekomunikacijski centri za povezavo med telefonskimi in radijskimi zvezami ter upravljalnimi enotami in to tako za prenos govora kot podatkov. Slednje pogosto uporabljamo v telemetriji, pri sistemih za nadzor naftovodnih ter plinovodnih omrežij ter podobno.

Poleg tega so v katalogu zajete še usmerjene zveze, torej tisti sistemi, ki so večkanalni in služijo za povezavo raznih komunikacij v telefonsko telegrafsko mrežo ter funkcionalnih zvez na področju energetike in drugje.

Katalog je v bistvu sinteza predhodnih tehničnih izdanj, ki so predstavile naše naprave in ostali prenos na katerega se navezujejo. Ves tekstovni del je tudi obogaten s slikovnimi prikazi in ustreznimi podpisi.

Na koncu naj še opozorim na sodobno

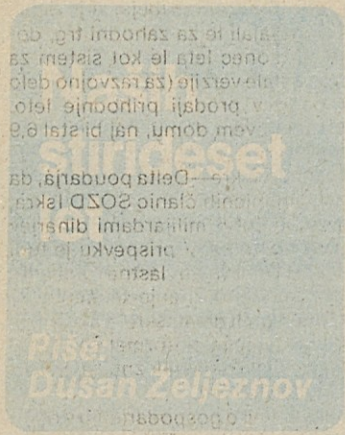
zasnovo naših radijskih zvez, saj imajo, npr. posamezne radijske naprave centralno mikroprocesorsko upravljalno enoto. Ob tem pa so podobne upravljalne enote, gledano kompleksno v razmerah večjih zmogljivosti, neposredno v ra-

dijskem centru. Vse to je še toliko pomembnejše, ker tako upravljanje omogoča razširitev funkcionalne aktivnosti radijskih zvez in telekomunikacij ter hitrejšo prilagoditev sprotnim zahtevam.

Boris Čerin

Na naslovni strani kataloga je prikazan organizacijski vodja, ki prek radijskih zvez vodi pogovor s svojimi sodelavci, nato je simbolično prikazano kmetijsko področje in taksi služba, PTT centri, elektrogospodarstvo, železnica in komunikacije v zdravstvu in nautilki. Osnovno pri vsem tem je, da so radijske zveze namenjene predvsem premikajočim se uporabnikom, ki so na oddaljenih, ali nedostopnih mestih tako, da je kablenska povezava predraga, ali celo nemogoča.

Ing. Marjan Lavrenčič
Naučil nas je
veliko
človeških vrlin

»Naj spregovorim malo podrobneje,« je nadaljeval pripoved Gabrijel Pelikan, »o najinem potovanju po Nemčiji, ki je trajalo polnih osemnajst dni. In vsak dan sva bila med najinim potovanjem v tujini vsaj v enem tujem podjetju. Tako sva imela vsak dan zjutraj intenzivne razgovore, pogovarjala pa sva se tudi popoldne. Tudi po tisoč kilometrov sva takrat napravila v enem samem dnevu, ko sva iz enega kraja Nemčije hitela v drugi, oddaljeni kraj. Pri tem sva nosila s seboj knjigo, zvezek, kakih štirideset strani je bil debel, v katerega je ing. Lavrenčič s svojo drobno pisavo skoraj banalno zapisoval vse, kar je bil videl, slišal in spoznal. Zvezek sva pisala nekako skupaj in to največ v vlaklu med vožnjo iz kraja v kraj, ali pa v restavraciji, hotelu, tako pač, kot je nanese. Takrat sva v Nemčiji obiskala res velike tvrdke, ki so nekaj pomenila na področju avtoelektrike. Med obiski smo namreč hoteli razrešiti probleme, tako hladnega oblikovanja in potem še obdelave teh hladno oblikovanih delov tako da smo le nekako dobili kompletno in zaokroženo informacijo. Potem pa sva včasih projektirala tehnologijo kar med večerjo. Večerjali pa smo vedno skromno, tako je moralo biti zaradi njegovega zdravlja. Običajno sva jedla razne sirne solate s pivom. Pri tem se spominjam, da sva pila pivo iz litrskega kozarca in to s posebnim, izrednim užitek, zlasti je to veljalo za prvi dušek, ko je bilo treba popiti, kot je imel navado reči ing. Lavre-

nčič, »po moško«. Seveda je znal v tem smislu z užitek piti pivo, saj je končal svoje študije v Pragi in študiral na Češkoslovaškem, kako pa je tam s pivom in kultom piva pa ni treba še posebej poudarjati.

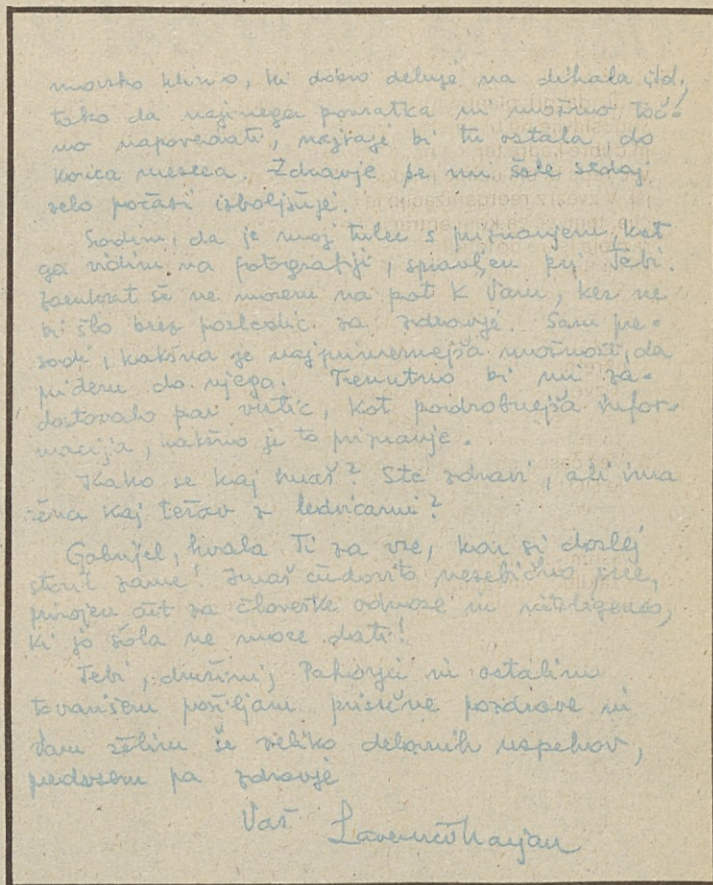
Za konec bi rekel nekako takole: bolj skromnega človeka od njega zares v svojem življenju doslej še nisem srečal. Skromnega človeka namreč, s takšnimi zmogljivostmi, kot je bil to prav ing. Lavrenčič. Nekaj drugega je biti skromen v običajnem smislu te besede. Toda kolikor je ing. Lavrenčič dal na vseh področjih, to je res nekaj izjemnega. Dejansko je njega le malokdo v celoti dojel in doumel, zlasti na posameznih, specializiranih področjih. Bil je neutrudljiv in ni gledal in mislil pri svojem delu na plačilo. Njemu so bile vse te zadeve tuje.

Ne samo zame, ampak tudi za vse ostale, ki smo takrat delali z njim, tu mislim na kolege iz Kranja, je bil, kot sem že poprej dejal, ing. Lavrenčič duhovni oče. Dejansko

Ing. Marjan Lavrenčič

smo se vsi od njega naučili človeških vrlin, veliko strokovnih zaved in seveda tudi gledanja v prihodnost. In vse te njegove odlike smo potem skušali prenešati na naslednje generacije. Skratka, bil nam je vzornik tako v metodah dela, kot v medsebojnih odnosih in v resnem odnosu do dela. Zanj in za nas je bilo delo sveta stvar, ki se ji človek mora podrežati in žrtvovati. In prav to je, po mojem, največja dediščina za nas, v Novi Gorici, to so rezultati, ki so samo posledica tako sprejetja, kot osvoboditve njegovih pogledov in zamisli. In verjetno zato, ker je prav tu, v Novi Gorici opazil, da ga ne malikujemo in častimo, ampak, da smo ga predvsem razumeli in ga pri tem tudi tako radi imeli, odtod izhajajo njegove želje, misli in hrepenenje, da bi zasluženi pokoj užival prav v tem mestu, to je v Novi Gorici. Seveda je tej njegovi, žal neuresničeni želji,

malce botrovala tudi mila klima, zavoljo katere je tudi sam tako rad hodil na morje, vendar je bila že takrat vsaka njegova pot bodisi k nam, bodisi na morje, naporna.

Za konec se še spominjam, kako smo mu ponesli na dom vse tiste hladno oblikovane vzorce, oz. po primerek vsakega, hladno oblikovanega sestavnega dela. In tega je bil takrat pravzaprav najbolj vesel. S seboj smo ponesli tudi seveda nekaj našega vina. Seveda smo se takrat ob tem zadnjem obisku pri njem tudi veliko pogovarjali. Pri tem bi spet omenil nekaj, kar je bilo zanj najbolj značilno: ni se zanimal samo za izdelke in delo, temveč tudi za počutje slehernega posameznika, tudi v njegovem zasebnem življenju. Vpraševal je, kako se počuti sobesednikova žena, otroci. S človekom, s katerim je navezal stike, je skušal obravnavati prav vse komponente, hotel je vedeti vse o človeku, na primer, da sem čisto konkreten, takrat je imela moja žena težave z žolčem in ing. Lavrenčič se je podrobno zanimal za njeno zdravje.

Zato mirno lahko rečem, da je bil ing. Lavrenčič zares velik strokovnjak, velik humanist in zaveden Slovenec, hkrati pa tudi zaveden Jugoslovan. Bil pa je tudi zgleden komunist. Toda ni bil človek tiste vrste, ki rad stoji na govorniškem odru, temveč je bil velik po vsebini svojega konkretnega dela.

Zasluge, ki jih ima za napredek Iskre, so nedvomne in neizpodbitne. In če danes govorim o ing. Lavrenčiču, potem ne govorimo o

človeku, ki bi s karizmom in abstraktnim govorčenjem ustvarjal Iskro, temveč govorim o človeku, ki je ustvarjal Iskro s konkretnimi akcijami na konkretnih področjih, ki so še vsa tudi danes uporabna. Zasnoval in opozarjal pa nas je tudi s tistimi bodočimi proizvodnimi področji Iskrine aktivnosti, ki se jih bomo pričeli učiti šele danes in jih bomo morali jutri uporabljati in uresničevati« je končal svojo pripoved o ing. Lavrenčiču naš sobesednik Gabrijel Pelikan. Potem pa nam je izročil še fotokopijo enega poslednjih pisem, ki ga je ing. Lavrenčič pisal 1. oktobra 1974, torej dva meseca pred smrtjo, iz katerega povzemamo odlomek, ki živo in jasno odraža značaj in bistvo pokojnega ing. Lavrenčiča. »Rad sem s teboj sodeloval,« piše ing. Lavrenčič Gabrijelu Pelikanu, »imam te v izredno dobrem spominu, izredno veliko si se naučil, bil si duhovni vođa projekta. Pri projektu je šlo v glavnem za potrditev zamisli, zato nimam občutka, da bi jaz kaj posebnega doprinesel. Pri novi tehnologiji sem rad sodeloval, tako zaradi poklicnega veselja, kot tudi zaradi dobrih tovariških odnosov s teboj in tvojimi pomočniki«. Že teh nekaj iztrganih vrstic iz pisma priča o značaju in človeški podobi pokojnega ing. Marjana Lavrenčiča. S tem tudi zaključujemo pisanje o človeku, ki je vse svoje življenje, znanje in predanost posvetil Iskri in njenemu razvoju ter svoje delo in uspehe vzdikal v temelje današnje, sodobne Iskre.

● Beograjski Privredni pregled je objavil obširen intervju s predsednikom Iskre Borisom Lasičem. Beseda je tekla o razvoju elektronike v svetu in pri nas, o novem deviznem zakonu, reintegracijskih procesih v Iskri, planu razvoja Iskre do leta 2000, njenem izvozu, izgubah in še o čem. Predsenik Lasič je med drugimi poudaril, da pri planiranju enotnega razvoja elektronske industrije Jugoslavije ne bi smeli zanemariti tistih, ki imajo dobre programe in dobre kadre ter, da ne bi smeli dovoliti, da vsak dela vse. Z malo več reda bi bili učinki mnogo večji, razvoj pa hitrejši in učinkovitejši. V zvezi z reorganizacijo je dejal, da tu ne gre za fizične integracije, temveč za koncentracijo programov, kadrov in kapitala. Plan razvoja Iskre do leta 2000 je že v javni razpravi, osnovne koncepcije se ne bodo mnogo spremenile. Perspektivo vidi Iskra v nadaljnjem razvoju profesionalne elektronike, računalništva, mikroelektronike, robotike in teleinformatike. Glede novega deviznega zakona je po besedah Borisa Lasiča težko prognozirati, kakšna bo njegova konkretna uporaba. Obstaja bojazen, da zakon ne bo dovolj stimuliral izvoza in izvoznikov. Če se to ne bo spremenilo, bodo težave še večje. Iskrin izvoz je 1,5 krat večji od uvoza pa ni deviz za nabavo surovin in reprovmateriala v inozemstvu.

● Več časopisov je pred kratkim objavilo razveseljivo informacijo, da je DO Iskra-Telematika tekoče poslovala brez izgube. Tako piše Dnevnik, da bi takšna vest pri marsikom utegnila vzbuditi določene dvome o prikazanem stanju pa vendar med trenutnimi enajstimi izgubarji v kranjski občini ni niti ene TOZD Telematike. Po zaključnem računu, ko so izkazovali v občini daleč največjo izgubo, so jo v celoti pokrili, v letošnjem prvem trimesečju pa izgube ne izkazujejo.

● Tudi Delo piše o izboljšanju razmer v Telematiki. Predvsem sta se letos precej izboljšala proizvodnja in poslovanje. Zastoji v proizvodnji so se zmanjšali, naročil pa je več. Še vedno pa je v proizvodnji največji problem kompletiranje izdelkov, ker ni nekaterih sestavnih delov, zato zaostajajo pri izpolnjevanju nekaterih naročil.

● Številni jugoslovanski časopisi so objavili informacijo, da je Iskra-Delta na dunajskem sejmu elektronika IFABO '85 predstavila nov supermikračunalnik TRIGLAV. Kot piše mariborski Večer, gre za sodoben računalnik, ki so ga razvili v Iskri in ima izjemno široke možnosti uporabe. Računalnik ima »odprto arhitekturo« in ga je mogoče razširiti. Je licenčno neodvisen in ga je mogoče uporabiti v najrazličnejših okoljih. Računalnik je nedvomno pomemben korak naprej v proizvodnem in razvojnem programu Iskre-Delte. Prve izkušnje s prodajo mikračunalnika Partner in prodajo programov za ta računalnik v zahodnih državah so Iskra-Delto opogumile, da na to zahtevno tržišče prihaja z novim, zahtevnejšim izdelkom.

● Delo pa v obširnem prispevku posebej naglašja, da je prisotnost na dunajskem računalniškem sejmu pogumen korak Iskre-Delte, ki je bila edini jugoslovanski razstavljalec. O zanimanju za Triglav na avstrijskem trgu je zdaj še preuranjeno govoriti. Vsekakor pa je zlasti njegov dizajn (naredili so ga ljudje iz koprškega studia MAK) vzbudil nemalo pozornosti. Tako oblikovanega računalnika na vsem sejmu preprosto ni bilo videti.

● Delo je na naslovni strani pod sliko Triglava med drugim povzelo besede direktorja Iskre—Delte Janeze Škrubeja, ki je dejal, da bodo ta računalnik zaenkrat proizvajali le za zahodni trg, domači kupci pa ga lahko pričakujejo konec leta le kot sistem za vodenje industrijskih procesov. Vse ostale verzije (za razvojno delo in kot večuporabniški sistem) bodo v prodaji prihodnje leto. Sistem, ki je bil predstavljen v Cankarjevem domu, naj bi stal 6,9 milijona dinarjev, oz. 7500 dolarjev.

● Mariborski Večer v zvezi z letno šolo Iskre—Delta poudarja, da je Iskra—Delta, ena izmed najbolj dinamičnih članic SOZD Iskra, preteklo poslovno leto končala z več kot 5 milijardami dinarjev prihodka in z 1,7 milijarde dinarjev dohodka. V prispevku je tudi rečeno, da je namen SOZD Iskra proizvajati lastne digitalne telefonske centrale, v katerih bo združeno znanje telefonije in računalništva, ki je danes zbrano v različnih delih Iskre. Tako naj bi Iskra naredila tudi odločen korak v razvoju teleinformatike. Računalništvo se tako pojavlja kot integracijski dejavnik znotraj SOZD Iskra.

● Delavska enotnost je objavila prispevek o gospodarjenju v občini Kranj, kjer je omenjeno, da so se v kranjski občini gospodarske razmere v zadnjih letih zelo poslabšale, precej tudi zaradi izgub v Telematiki. Po pisanju lista so v pogovoru z novinarji glasili OZD kranjske regije slišali tudi nekaj več o problematiki Telematike. Obširno analitično gradivo sanacijske ekipe je odkrilo precej slabosti v preteklem poslovanju (preširok proizvodni program, premajhno investiranje, neorganiziran strokovni kader itd.). V programu, ki naj bi omogočil izhod iz težav, bodo dali v Telematiki prednost razvoju posameznih področij. Že letos bodo končali naložbo v »Iskro 2000«, zasebne telekomunikacijske naprave, čimprej naj bi začeli tudi večja vlaganja v javne telekomunikacije. To pa seveda ni odvisno le od Iskre, v Kranju, ampak tudi od celotne SOZD in širše družbe.

● Gospodarski vestnik je objavil informacijo o obsežni investiciji v Iskrini tovarni uporov v Šentjerneju. Gre za investicijski projekt, vreden 450 milijonov dinarjev. Večji del investicije obsega nakup tuje in domače opreme. Po temeljiti posodobitvi bodo v Iskrini tovarni v Šentjerneju povečali proizvodnjo plastičnih uporov od 450 na 750 milijonov kosov. Večja proizvodnja je v celoti namenjena izvozu na konvertibilno tržišče.

● Beograjski Privredni pregled je objavil informacijo z naslovom Ponudba na pragu kupca o Iskrini prisotnosti na španskem tržišču. Iskra je namreč pred nedavnim skupaj s španskim distributerjem — firmo SOTO organizirala v Madridu dvodnevno predstavitev okoli 50 svojih proizvodov, za katere meni, da so zanimivi za špansko tržišče. Zanimanje španskih kupcev so predhodno zajeli s posebno anketo, na predstavitvi pa so se zainteresirani lahko seznanili s kompletnim programom in delom tega jugoslovanskega giganta. V Iskri pričakujejo, da bo tak način predstavitve elektronike in avtomatike pospešil prodajo Iskrinih proizvodov na španskem trgu, še posebej zato, ker bo mini sejem v naslednjih dneh gostoval tudi v Barceloni, Bilbau, Valenciji, Sevillji in Saragozi.

Iskra Iz tujega strokovnega tiska Iskra Iskra Iskra Iskra Is

Pri Loewe optimisti

Pri znanem zahodnonemškem elektronskem podjetju Loewe Opta iz Kronacha so za letošnje poslovno leto precejšnji optimisti. Optimizem sloni na proizvodnji povsem nove generacije barvnih televizijskih sprejemnikov, ki bodo imeli na novo razvite ploščate in pravokotne barvne slikovne cevi (flat and square). Tako vrsto nove slikovne cevi so pred kratkim prikazali na tiskovni konferenci v Münchnu. Za 7% večja in neodsevna slikovna površina namreč bolj ustreza za pisana sporočila in grafike, ki jih terja videotekst.

Lani je preživel Loewe poslovno krizo, saj je proizvodnja televizorjev in videorekorderjev padla za več kot 10%, vendar so bili vsi delavci zaposleni vse leto.

Novo iz astronomije

Ne samo Saturn, tudi planet Neptun ima obroč. Tako so ugotovili münchenski znanstveniki, skupaj s kolegi z belgijske univerze v Liegu, ameriški tim, ki sodeluje pri vesoljski ladji Voyager 2 pa je domnevo potrdil.

Odkrivanje obročev se torej nadaljuje. Voyager 1 je namreč leta 1979 odkril rahli dvojni obroč okrog Jupitra, ko je plovilo letelo mimo njega, medtem ko so že leta 1977 odkrili sistem obročev na Uranu. Neptunov obroč so odkrili lani 22. julija v observatoriju na gori La Silla v Čilu. Po prvih računih je obroč širok 10 do 15 km.

Odkritje je izredno pomembno, ker se bo vesoljska ladja Voyager 2 leta 1989 srečala z Neptunom. Če bi ostalo pri sedanjih izračunih

njene poti, bi potovala skoraj natančno skozi obroč in kdo ve, kaj bi se ji lahko pripetilo.

Indija hiti v elektroniko

Po novih določilih indijskega državnega ministra Shivraja V. Patila v parlamentu bo znova in še bolj sprostila uvoz računalniške tehnologije. Velike inozemske firme bodo poslej tudi v Indiji izdelovale televizorje in elektronske igrače. Mimo tega bo Indija zaradi velikega povpraševanja sprostila predpise o uvozu tehnologije, s katero si namerava postaviti tehnološko osnovo za lastno proizvodnjo, ki naj bi v letu 1990 dosegla vrednost 8 milijard dolarjev. Poročilo Wall Street Journala iz New Yorka:

Življenje v breztežnosti

Oktober 1984 so trije sovjetski kozmonavti, med njimi tudi zdravnik dr. Atkov, že preživeli 237 dni v breztežnostnem prostoru v vesoljski ladji Saljut in tako dokazali, da človeški organizem kljub nekaterim še nedognanim dejstvom lahko živi v breztežnostnem prostoru. Z medicinskega vidika pomeni to, da se človeške celice obnavljajo tudi v breztežnostnem stanju povsem normalno. Sovjetski profesor Gassenko je povedal, da bodo eksperimente podaljšali na eno leto, očitno brez škode za zdravje kozmonavtov.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Krajc

Najrajši kolesarim

Piše prof. Drago Ulaga

Za utrjevanje zdravja zaležejo največ tiste športne zvrsti, ki lahko trajajo pol ure, ali pa tudi dlje, ne da bi se človek preveč utrudil. Nekateri postavljajo na prvo mesto hojo in tek na smučeh, drugi plavanje, največ privrženec pa ima jogging. Premisleka vredna je tudi ocena dr. Kurta Hausdorfa, internista in športnega zdravnika (München): »Najboljši šport za srce in krvni obtok je kolesarjenje!«

Seveda je prvi pogoj, da je človek popolnoma zdrav in, da redno trenira. Srčna mišica se postopno prilagodi na povečane napore, okrepi se in izboljša svojo funkcionalno sposobnost. »Kolesariti po trikrat na teden po pol ure je najboljši način za vzdrževanje zdravega srca«, piše dr. Hausdorf in trdi, da je dokazano, da kolesarje redkeje prizadene srčni infarkt.

Sportna dejavnost v naravi pa ima tudi druge pozitivne učinke. Dihanje je med kolesarjenjem poglobljeno, nožne in hrbtne mišice se krepijo, izpopolnjuje se tudi občutek za ravnotežje. Kot dvonožci potrebujemo dejavnost, ki pomaga črpati kri iz spodnjih delov telesa navzgor proti srcu v obtok. Prav to funkcijo opravljajo mišice nog pri ritmičnem potiskanju na pedala. Kolesarjenje priporočajo zlasti vsem tistim, ki so pretežki za hojo in tek v naravi, to pa zaradi tega, ker na kolesu človek sedi in so tako noge razbremenjene.

Kolesarjenje po mirnih poteh je hkrati sredstvo proti stresu in psihični utrujenosti. Ljudje kupujejo kolesa delno zaradi užitka, delno za vožnjo po opravkih. Kdor potuje vsak dan s kolesom na delo, ali v šolo, opravi zadosten obrok aerobne vadbe, če znaša dolžina poti na obe strani 10 km. V nekaterih deželah, si je že 60% prebivalstva oskrbelo kolo, ker je potovanje s pomočjo lastnih mišic bolj zdravo in cenejše. Novega pojava so veseli tudi poborniki za varstvo okolja, kajti več ljudi na kolesih in manj v avtomobilih pomeni manj izpušnih plinov in manj hrupa. Pomembno vlogo pripisujejo kolesarjenju tudi v športni turistik. V letoviških krajih organizirajo skupinska potovanja, ki trajajo več dni in na katerih je za vse poskrbljeno: za vodstvo, izposojanje in popravilo koles, prehrano, prenočevanje, obisk savne in končno za družabni večer s kegljanjem. Med privrženici rekreacije je vse več takih, ki zagotavljajo, da najrajši kolesarijo.

»Gor, dol, naprej, nazaj«. Nekako tako »ukazuje« predelavec ali vodja linije delavkam v novogoriški Iskri — Avtoelektriki, a ne na liniji, pač pa na zelenici pred tovarno, kjer poteka dvakrat dnevno po pet minut telovadba. Uvedba te oblike rekreacije se je pokazala kot izredno koristna, saj se delavke, navajane na liniji, ali tekočem traku vedno istih gibov, vsaj malo »pretresejo«, hkrati pa tudi razvedrijo.

Mala Pišnica — Mojstrovka

Planinska sekcija DO Iskra v Kranju bo priredila v soboto 29. junija 1985 zelo zanimiv izlet skozi dolino Male Pišnice na Slemo in Malo Mojstrovko.

Z avtobusom se bomo peljali izpred hotela Creina (ob 6.) skozi Kranjsko goro, do doline Mala Pišnica. Po lovski poti bomo šli do njenega zgornjega konca, se mimogrede ustavili ob lovski koči in se povzpeli na Slemo. Po razgledovanju (slaviti pogled na Jalovec) in po počitku bomo nadaljevali z vzponom po Hanzovi poti, čez severno steno na vrh Male Mojstrovke (2332 m). Sestopili bomo po južnem zlozmem grebenu na prelaz Vršič, kjer nas bo čakal avtobus. Če kdo ne bo sposoben iti na vrh, bo šel s Slemena na Vršič.

Skupaj bo vzpona okrog pet ur, sestopili pa bomo v dobri uri. Eno izmed najlepših letošnjih tur, ki je v zgornjem delu zahtevna, bodo vodili P. Leban, E. Erzetič in P. Gobočnik. Cena prevoza bo 400 din.

Oprema: Priporočamo dobro obutev, cepin, ali vsaj smučarske palice...

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk iz tajništva DO ERO, tel.: 2822 do srede 26. junija.

Mladi po poteh

Nova Gorica, mlado mesto, je bilo minulo soboto še mlajše — glede na starost prebivalstva. Vanj so z vseh koncev in krajev Slovenije prišli člani Iskrine pohodne čete, ki jo sestavljajo poleg Iskrašev še pohodniki iz RTV Ljubljana, RTV Zagreb in slovenskih PTT. Skraj petdesetim pohodnikom, ki so se zbrali, da ponovno prehodijo poti prekaljenih borcev devetega korpusa, so bili gostitelji novogoriški Iskraši, hkrati pa so bili tudi organizatorji že tradicionalnega pohoda čez Trnovo, Čepovan, skozi Trnovski gozd na Lazno in Lokve.

Dvodnevni pohod je izredno dobro uspel. Vesela pesem, mladostna razigranost, smeh, veselje in obujanje spominov na težke dni našega narodnoosvobodilnega boja, to in še marsikaj drugega je povsem pregnalo misel na utrujenost, ki jo praktično niso poznali. Prvi večji postanek so si privoščili na Lazni, vasi nad Lokvami, kjer je tudi spomenik padlim v NOB. Tih so se poklonili njihovemu spominu, zapeli borbeno pesem in zamišljeno nadaljevali korak...

Na Lazni je bilo ta dan izredno živahno. Tu so se na-

mreč zbrali brigadirji iz novogoriške občine (med njimi so bili tudi šempetrski Iskraši), kjer so urejali okolico doma zveze telesnokulturnih organizacij in opravljali zemeljska dela za bodoče večnamensko igrišče, ki ga bodo uporabljali novogoriški in drugi športniki, ki bodo tu na pripravah. Odeč je poudarjati, da so se jim za nekaj časa pridružili tudi naši pohodniki, brigadirji so jim posodili krampe in lopate in akcija sama je bila toliko bolj živahnejša.

Žal se je bilo treba posloviti, saj je do Lokev, kjer so imeli prenočišče, še dolga pot, ki pa so jo zmogli vsi brez težav. Na Lokvah, v hotelu Poldanovec so pripravili kulturno-zabavni večer, vendar je naporna pot naredila svoje — prilegel se je počitek. Tudi nedeljski dopoldan je bil zanimiv, saj je pot do Nove Gorice pestra, speljana mimo mnogih obeležij, postavljenih v čast naše NOV.

Dvodnevni pohod so spet zaključili v mestu cvetja in mladosti. Slovo od tovarišev in prijateljev iz drugih krajev je bilo težko, a le za nekaj časa. Pohodna četa namerava namreč izpeljati tudi v letošnjem letu še vrsto pohodov v kraje,

Potep po Štajerski

Razširile so se govorice, da gredo mladi iz Kibernetike, ki so se trudili pri organizaciji proslave ob dnevu žena — 8. marca, na »nagradni« izlet v Senovo.

Pa smo res šli. Eno lepo, sončno soboto, ko je Miran Trontelj, napovedal plohe. In kako je bilo s to stvarjo?

Točno zjutraj tega dne smo »izpluli« svojo barčico, oz. avtobus iz matične luke, torej izpred znamenitega kranjskega hotela Creine, da bi bili pravi čas v Senovem in malo po deveti smo res bili tam!

Pričakala sta nas predstavnika tamkajšnje mladine in nas popeljala na ogled dveh zanimivih obratov delovnih organizacij Lisce in Metalne.

V Lisci smo najprej dobili take sendviče, da so nekateri morali po zalet, da so jih sploh lahko pojedli. Nato smo si ogledali proizvodnjo nedrčkov

in steznikov, ki pa jih delajo predvsem za izvoz. Zanimala nas je cena. Steznik (nič posebnega na pogled) stane 80.- DM! Dol padeš, če nisi navajen! No in, ko smo se ravno navadili, smo jo mahnili v Metalno. Tu pa proizvodnja temelji predvsem na kovini, torej povsem drugače, kot v Lisci. Ogledali smo si kako nastane kabina za žerjave.

Za tem smo se odpeljali na ogled kartuzije Pleterje, edine kartuzije na slovenskem in v Evropi. Opa, toda vstop samo za moške! Le kje je emancipacija? V Pleterjih stoposto je! Vsi smo si lahko ogledali lepo gotsko cerkev s kapelico, v kateri so nam pokazali tudi diapozitive o življenju in delu kartuzijancev, o študiju, o sadjarstvu, mizarstvu, o žganjekuhi in o ostalih življenjskih navadah, skratka, bilo je zanimivo.

Potem smo se še z enim postankom »tam, kjer bog roko ven moli« odpeljali na kosilo. Ulafa je dišalo! Še nikoli nisem jedla juhe s sedemmetrskimi rezanci, zrezke od dirkalne krave, nazaj počesane solate in čist tapravga krompirja, ampak po komentarjih sodeč smo jedli prav to! In na koncu smo komentaru verjeli... Ko smo se dodobra podprli, smo bili videti še kar dobo, razen izjem, ki so tako suhi, da se lahko skrivajo za prekle od fižola. Tudi to smo praktično videli!

Odpeljali smo se v Trebče, kjer

smo si ogledali Spominski muzej Josip Broz - Tito in rojstno hišo Titove matere. V Trebčah je tovariš Tito bival po vrnitvi v domovino iz ujetništva v Rusiji in tu se je ves predal revolucionarnemu delovanju Komunistične partije Jugoslavije. Popoldan smo »fletno« preživeli pred motelom Trebče, kjer smo »hvalili braun boju« in si sončili zobe.

Kam pa potem? Aja, na večerjo! V lepi štajerski gostilni, s štirimi zvezdicami, so nas postregli kot »lorde«. Presenetili so nas mladi, ki so posebej za nas priredili ples ob igranju harmonike in citer tako, da smo plesali vse od polke, valčka, do kola. Posebna privlačnost je bil pa juke-box z dokaj novo glasbo,

toda domačini niso bili razpoloženi in so se kmalu naveličali našega plesanja in basiranja ob šanku pa so nam kratkoma odnesli juke-box. Toda nismo se kaj preveč razburjali in smo zapeli še nekaj »kratkih domačih«, nekaj popili in se namenili proti domu, toda do tega še lep čas ni prišlo, saj so nam povedali da je v Krškem dober disko. Pa je bil res!

Bilo je zares prijetno. Aja! Zanima vas verjetno kako, da smo se napotili v Senovo. Mladim iz Senovega smo vrnili obisk, oni so bili namreč lani naši gostje.

...Potem smo jo pa res pobrali domov...

dp

Odprto prvenstvo IC

Izredno uspešno, predvsem pa množično rekreacijo v jesenskem, zimskem in delno spomladanskem obdobju je Iskra Commerce te dni zaokrožila s športnim prvenstvom. Nanj je že po tradiciji povabila tudi športnike in rekreativce iz najbližjih Iskrinih kolektivov — Invest servisa, DO ZORIN, DSSS SOZD Iskra in komercialnih področij DO, ki imajo sedež v poslovni stavbi.

Pomerili so se v namiznem tenisu, kegljanju in streljanju z zračno puško. Številna izločilna tekmovanja so dala naslednje rezultate:

Namizni tenis — moški: v osmih skupinah se je pomerilo po pet

tekmovalcev. Rezultati: Dušan Durovič (ISE), Brane Paradžaja (IC), Jure Janež (IC), Primož Filipič (ISE), Miro Suhadolčan (IC), Pavel Sepe (IC) in Ignac Novak (IC).

Kegljanje — moški: Franc Steržaj (ISE) 588 točk, Bruno Stegel (Tel) 587, Darko Pavlin (IC), 584, Tone Pipan (IC), Marjan Brezar (Tel), Andrej Pehar (IC), Slobodan Lazič (Tel), Brane Fišer (IC), Igor Mihelič (IC), Igor Nagode (ISE), Marjan Štampohar (Tel), Drago Bednjač (IC), Borut Janežič (IC), Stane Zajc (Tel).

Marjan Cankar (IC), Drago Cencič (SOZD), Dušan Djurovič (ISE), Marjan Grum (IC), Rudi Foršček (ISE), Roman Jeglič (IC), Primož Filipič (ISE), Samo Krivic (IC), Tomaž Prebil (IC), Ivo Kralj (IC), Janez Arh (Tel), Miro Blažević (Tel), Miro Vuksanovič (ISE), Pavel Sepe (IC) in Marjan Žitnik (IC).

Kegljanje — ženske: Cvetka Andrejaš 590 točk, Majda Volk 529, Alenka Švelc 477, Lili Kranjc, Mika Vraber, Lojka Juras (vse IC), Gordana Vukovič (Tel), Jadranka Mačoh, Mojca Zidar, Irena Femec, Vojka Černe, Kristina Volčič (vse IC), Marija Ravnikar (ISE), Joži Radovan in Ani Košir (obe IC).

Streljanje z zračno puško: Tomaž Prebil IC, 168, Bojan Marter ISE, 167, Mladen Miočinovič, IC 166 krogov, Bruno Stegel TEL, Tonaž Potza, IC, Borut Janežič, IC Vladimir Hlarič, DSSS—SOZD Kristina Volčič — C, Brane Mrak — IC, Mitja Gorenc — ISE, Rudi Matjald — TEL, Jaka Škoda — INT, BANKA, Mika Vraber — IC, Zlato Lakovič — ISE, Jože Hribar — TEL, Marko Čerman — IC, Janez Koren — IC, Franc Steržaj — ISE, Roman Jeglič — IC, Andrej Miklič IC, Drago Demec — IC, Bojan Ajster — IC, Miro lažević — TEL, Benjamin Gantar — IC, Marko Ocepek — IC, Rudi Foršček ISE, Janez Debevec — IC, Marjan Šaborla — IC, Davorin Meznarič — IC, Samo Krivic — IC, Boris Jalovec — IC.

LD

9. korpusa

znane iz naše NOV in na ta način bo vzdala še mnogo kamencev v mozaik našega narodnoosvobodilnega boja.

Marko Rakušček

Pred odhodom na pohod po poteh 9. korpusa

SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

V skladu s programom za razširjenje krožkov za izboljšanje proizvodnje v Iskri, sklepom KPO SOZD Iskra in na osnovi dogovora s KOS SOZD Iskra razpisujemo **STROKOVNO USPOSABLJANJE** po programu:

uvajanje krožkov za izboljšanje proizvodnje

v času od 3. 9. — 6. 9. 1985

strokovno usposabljanje je namenjeno pospeševalcem krožkov za izboljšanje proizvodnje.

Krožki za izboljšanje proizvodnje so množična oblika za aktivno vključevanje delavcev za izboljšanje procesa in izdelkov. Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje 5-12 delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge, se redno sestajajo po eno uro na teden pod vodstvom vodje krožka in prostovoljno z namenom, da ugotavljajo probleme, analizirajo vzroke in izvedejo, ali predlagajo izboljšave. Krožki v Iskri so že dali dobre rezultate in opravičili svoje delovanje.

Pospeševalec je delavec z ustrežno strokovno izobrazbo in temeljitim znanjem, ki pozna in obvlada tehnike dela v krožku ter je seznanjen tudi s teorijo in načeli delovanja krožkov v drugih sredinah. Sposoben mora biti tudi svoja znanja prenašati na druge in koordinirati ter usmerjati delovanje krožkov. To znanje pridobi na posebnem specializiranem seminarju.

Vsebina:

1. Osnovne krožke za izboljšanje proizvodnje. Način tehnika dela v krožku
3. Uvajanje krožkov
4. Primerjava uspešnosti in lastnosti naših krožkov z japonskimi
5. Razprava in povzetek

Čas in kraj: S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 3. 9. do 6. 9. 1985 ob 9. v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 6. 9. 1985 ob 14.

Vodja programa: Lotar Kozina, dipl. ing., SOZD Iskra, DSSS

Prijave: Prijavnice pošljite najkasneje do 30. 8. 1985 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije dobite na tel. št.: 061/222-212.

»Delavski svet DO Iskra Merilna elektronika, p. o., Industrija merilne elektronske tehnike Horjul

razpisuje na osnovi 140., 130. in 131. člena statuta imenovanje

1. Predsednika kolektivnega poslovnega organa — glavnega direktorja delovne organizacije

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka izobrazba tehnične, ekonomske, ali pravne smeri,
- 5 let uspešnih delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta na odgovornih nalogah in opravilih,
- aktivno znanje svetovnega jezika, ali nemškega, ali italijanskega,
- sposobnost vodenja poslovanja, organiziranja in usklajevanja delovnega procesa,
- da izpolnjujejo pogoje predvidene za delovne zmožnosti v skladu z družbenim dogovorom o izvajanju kadrovske politike na področju ljubljanskih občin,
- da so pri svojem dosedanem delu izkazali ustrezne strokovne sposobnosti in znanja,
- da so pri dosedanem delu dokazali, da so sposobni vzpodbujati ustvarjalnost, motivirati in usmerjati sodelavce in teamsko sodelovati ter s tem prispevati k uspešnemu organizacijsko vodstvenemu izvajanju nalog,
- da so sposobni in pripravljeni za dogovarjanje in sporazumevanje,
- da so pripravljeni dosledno uresničevati sprejete dogovore o skupnih nalogah,
- da razvijajo in spodbujajo delovanje samoupravnega sistema in dosledno spoštujejo in uresničujejo sklepe samoupravnih organov,
- da so pripravljeni dosledno se zavzemati za uresničevanje skupnih dogovorjenih ciljev v Iskri, DO in KS,
- da so pripravljeni s svojim delovanjem krepiti ugled Iskre.

Mandat traja 4 leta.

Prijave na razpis z dokazili o izpolnjevanju pogojev vložite v zaprti ovojnici v 15 dneh po objavi v časopisu Delo na naslov: Iskra Merilna elektronika, 61354 Horjul; kadrovska služba, z oznako »za razpis KPO«. Kandidate bomo obvestili o izbiri najkasneje v 15 dneh po prejemu sklepa o izbiri kandidata na DS DO.

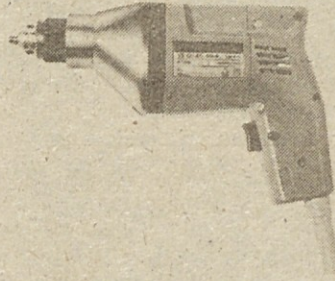
UGODEN NAKUP

Če ste nameravali kupiti električni vrtalnik, krožno žago, ali kombi garnituro pa tega doslej še niste storili, potem vas bo naša ponudba prav gotovo razveselila. Za 20% ceneje in na pet obrokov lahko kupite naslednje naše stroje:

Vrtalnik VS 401 A se odlikuje po izredno majhni masi, zato zelo ustreza za najrazličnejša montažna dela.

20.211,50 din

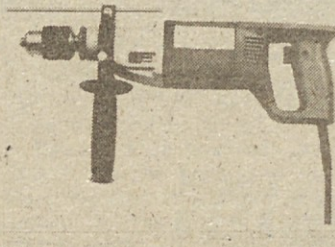
VS 401 A
380 W, 1600 vrtljajev/min,
Ø8 mm za jeklo, Ø15 mm za les,
1,35 kg

Vibracijska vrtalnika VV 602 D (zaprt ročaj) in VV 602 E (pištolni ročaj) sta profesionalna vrtalnika za zahtevnejša dela. Učinkovit vibrirni mehanizem in ergonomska oblika zagotavljata tudi lahko in učinkovito vrtnje betona, opeke in drugih materialov. Z dodatnim adapterjem se na stroj lahko vpnejo tudi priključki Klip klap.

40.423,00 din

VV 602 D in VV 602 E
650 W, 2000 vrtljajev/min
13.600 in 40.000 vibracij/min
Ø13 mm za jeklo, Ø16 mm za beton
3,3 kg

Kotni brusilnik KB-128 C odlikuje razmeroma močan motor in majhna masa, kat je posebno primerno za delo v težjih razmerah. Posebno varnostno stikalo onemogoča slučajno vključitev stroja.

KB-128 C
1200 W, 8300 vrtljajev/min.,
Ø brusne plošče 178 mm,
masa 3,9 kg

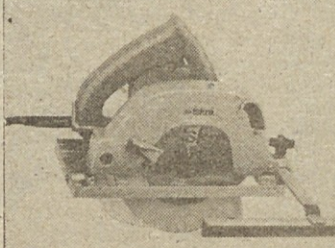
46.198,00 din

Krožna žaga KZ 55 D je majhna, priročna ter ima močan motor. Žaga je opremljena z listom z vidla zobci za žaganje trših materialov.

31.977,50 din

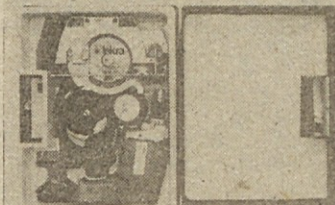
KZ 55 D
830 W, 4500 vrtljajev/min
rez do 55 mm, 4,5 kg

Kombi garnituro BC 018 A vsebuje vibracijski vrtalnik, klip klap krožno žago ter pribor za vrtnje, brušenje in čiščenje rje.

23.647,50 din

V ceni je že vračunan prometni davek kot je to zakonsko določeno. Pologa za kredit ni, letna obrestna mera na glavnico pa je 28%.

Informacije in pogodbe dobite v Kranju pri Beti Bolka (22 221, int.: 28 — 51) in v Ljubljani pri Veri Dolinšek (213 — 213, int.: 15 — 95).

PRAVO ORODJE ZA VELIKE IN MALE MOJSTRE!

Pralni stroj

Razbremenili smo naše žene z mnogimi tehničnimi pripomočki, med temi je tudi pralni stroj. Vendar to je le sklop mehaničnih delov, ki se kvarijo. Torej moški smo tudi zato, da jih vzdržujemo. Čeprav nismo mojstri za vse, je bolje da se ga lotimo sami, ker je težko čakati na serviserja, ki pride, če pride pa še potem smo lahko žrtve prekinjene, ali snete žice, plačamo pa goro nadomestnih delov, katere nam naloži kak mojster, zaračuna pa niso niti od našega stroja.

Torej pred vsakim posegom, ločimo stroj od elektro omrežja, katerega pa tudi preverimo. Še najceneje nas pride, če ne dela nič, ker je potem krivec dovod elektrike, ali stikalo na vratih (nekateri PS ga imajo tudi na dozirnih posodah). Lahko je tudi RSO filter odpovedal, vendar ta z dimom in smradom opozori na svojo okvaro. (RSO filter je kondenzator, ki preprečuje motnje na naših TV in radio aparatih) Stikalo in filter nista neobhodno potrebna za delovanje PS. Zvežemo lahko žice mimo, vendar naj bo ta rešitev le začasna. Vse ostale okvare so hujše, oz. dražje (to je, če v programu ni gretja, vrtenja, ali praznjenja). To so lahko krivci elementi manjkajočega programa, ali pa programator.

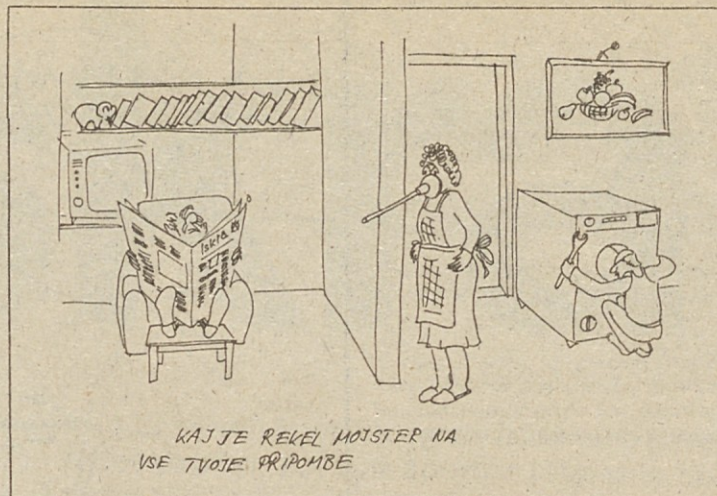
Da pregori elektromotor smo pogosto sami krivi. Dopustili smo, da nam je voda kapljala po njem, ali pa, da se je motor mučil z iztrošenimi ležaji. Redna kontrola tesnjenja je potrebna. Demontaža elektromotorja je enostavna, menja se z novim, ali kar je ceneje z novo navitim statorjem.

Tudi grelec ni večer. Na njem, se kljub vsem mehčalom v praških nabira vodni kamen. Kontroliramo ga tako, da pregledamo, če prepušča električni tok, ne da bi prebijal. Menjava je enostavna, pazimo le, da damo novo tesnilo na očiščeno ležišče.

Termostat je v tesni povezavi s pripravo tople vode. Tudi tega ne popravljamo, le zamenjamo ga z novim. Znaki okvare so, da ostane voda hladna, ali pa prevroča. Termostatov je več vrst, namesimo le pravega. Napaka se lahko pojavi tudi, če je termostat obložen z vodnim kamnom. V tem primeru ga le očistimo. Pred montažo skrbno očistimo mesta tesnjenja in jih namažemo z lepilom.

Črpalka za iztok vode je 100 W in načrpa vodo 25 min 1 m visoko. V okvari je običajno zaradi trdih delcev, kateri ne bi smeli v PS (gumbi, kovanci in drugo). Menjamo celotno, ker nadomestnih delov ne dobimo, lahko pa jo zamenjamo z drugimi tipi, le da je je mogoče pritrditi.

Iztrožene ležaje slišimo, ko nam stružijo in elektromotor se muči. Ali so na motorju, ali na bobnju ugotovimo tako, da snamemo jermen in ročno zavrtimo enega, ali drugega. Za zamenjavo nabavimo

ležaje in simeringe (te tudi menjamo). Od orodja potrebujemo ključ, kladivo in spretnost s kakšno kletvico.

Ventili za dotok vode imajo mrežico, ker so občutljivi na nečistoče, teh pa je v vodi zmerom nekaj. Temu posvečamo pozornost, če ni vode v PS, ali če teče prepočasi.

Presostat je naprava, ki nam uravnava raven — količino vode. Novejši PS imajo dvojno količino vode — to je za varčevanje. Torej, če s količino vode ni vse v redu, nam je krivec že znan.

Kad PS je emajlirana in rada rjavi. Zasebniki, ki se s tem ukvarjajo jo obnovijo.

Amortizerji z vzmetmi opozorijo nase s tem, da je pralni stroj živahen in glasen. Ne uspemo ga umiriti, kljub temu, da je pravilno niveliran.

Gumo na vratih zamenjamo v nekaj urah — začetniki, mojstri pa v desetih minutah. Zato potrebujemo trik in milo. Življenjsko dobo ji povečamo tako, da jo po pranjih očistimo stoječe vode.

Dozirane posode redno čistimo, ker se po vogalih kopiči prašek in ostali dodatki, ki preprečujejo nemoteno splakovanje praška.

Bio rele imajo le nekateri PS in, če ne deluje, ga moramo zamenjati. To namakanje z občasnim obračanjem in dogrevanjem deluje prek bimetal, tega pa ne popravljamo.

Programator menjamo precizno in počasi, žičko za žičko na svoje mesto. Žice so tako dolge, da to lahko storimo.

Ostali so nam le še: boben, utež, jermenica z jermenom, gumijasti deli, žice in ohišje. Glede na cene novih PS, danes že mnogi generalno obnavljajo stroje. S tem je sicer več dela, toda če imamo prostor, orodje, čas, znanje in voljo je to mnogo ceneje.

Še beseda o varčevanju: stroj se uvršča v glavne porabnike električne energije. Njegova poraba je od 1000 do 4000 W. Ker je nenadomestljiv pomočnik v našem gospodinjstvu, se mu pač ne moremo izogniti. Kar 80% naših gospodinjstev ga uporablja. Žal so

to po večini stari stroji, brez varčevalnega programa (to je le količina vode), s katerim prihranimo približno 20% električne energije. Da je stroj neoporečen pa še kak % več. Tudi izbira programa, količina perila in čas pranja je pomembna.

Nasveti

Kako zaviti darilo?

Pri obdarovanju, še bolj pa pri tem, kako zaviti darilo, ki ga dajemo iz rok, smo največkrat zelo nedomišeln. Lično zavito darilo je mala umetnost, ki se je lahko naučimo tudi, če se ne ukvarjamo s tem poklicno. Pri tej vrsti »umetnosti« lahko daste fantaziji pristo pot. »Modno« je vedno vse, kar je lepo in nam je všeč. Tukaj je nekaj idej, ki pa ni nujno, da jih posnema, če imate sami boljše in bolj izvirne.

Novo posteljno pregrinjalo

Ste med tistimi, ki ne znajo in ne morejo sedeti brez dela. Ker veliko pletete, imate najrazličnejše ostanke. Poglejte in malo preračunajte. Morda pa ne bi bilo treba veliko dokupiti in spletili, ali skvačkali bi si lahko lepo posteljno pregrinjalo. Vzorci so lahko umirjeni, ali pa veseli in pisani. Če rabite pregrinjalo za otroško ležišče, bo lepo in moderno, četudi boste uporabili veliko barv.

Oglejte si dve pregrinjali. Eno pleteno, drugo kvačkano. Res pa je, da je možnosti skoraj neskončno. Z dobro voljo in fantazijo lahko ustvarite pravo mojstrovino, ki bo sinu v veselje in vam v ponos.

Domače jedi

Tokrat vam svetujemo, da poskusite pripraviti kdaj tudi kakšno dobro, domačo slovensko jed. Če niste preveč v stiski s časom, vam ne bo težko pripraviti npr. kokošje obare z ajdovimi žganci, ajdovih štrukljev Poskusite.

Če bomo skuhale ajdove štruklje za kosilo, bomo morale postreči

tudi z juho. Skuhamo fižolovo juho z rezanci, poleg ajdovih štrukljev pa ponudimo kompot.

Fižolova juha:

Kuhan fižol najprej pretlačimo skupaj z vodo, v kateri se je kuhal. V kozici svetlo zarumenimo žličko masti in žličko moke. Dodamo sesekljano čebulo, jo svetlo zarumenimo, dodamo še žličko paradižnika in zalijemo z nekaj mrzle vode.

Ko prežganje dobro prevre, ga dodamo fižolovi juhi, skupaj s strokom česna in lovorjevim listom. Pustimo, da juha dobro prevre. V vrelo juho zakuhamo široke rezance in kuhamo 10 minut. Dodamo sesekljan petršilj, pol žličke kisa, žličko vegete in poper, ko pa še enkrat zavre je gotova.

Ajdovi štrukli:

S slaním krópm poparimo 1/4 kg ajdove moke, premešamo in ohladimo. Ohlajenemu testu dodamo nekaj žlic olja in toliko moke, da testo lahko lepo zgnetemo. Pustimo, da počiva pol ure, potem ga na rahlo pomokani deski tanko razvaljamo. Pomažemo z raztopljenim maslom, z zmletimi orehi in z malo sladkorja. Testo zdaj tesno zvijemo ga položimo na moker prtiček in zavijemo vanj. Z nitko prtiček še utrdimo in položimo v slan krop. Vre naj 30 minut.

Ko so štrukli kuhani, jih previdno ločimo od prtička, razrežemo in zabelimo z maslom ter posujemo s sladkorjem.

Nataša

Ljudje, smejte se!

Kalifornijska univerza je s pomočjo poklicnih hollywoodskih igralcev opravila poskus, ki je pokazal, kako pomemben je smeh. Igralci so s svojim vedenjem in izrazi na obrazih ponazarjali različna počutja: strah, veselje, žalost, pobitost. Kakšni so bili rezultati? Zanimivi. Ugotovili so, da določeni izrazi na obrazu sproži ustrezno reakcijo živčnega sistema, se pravi, da oseba občuti prav tisto, kar izraža pa čeprav gre za igro. Strokovnjaki zato svetujejo ljudem, naj se čimveč smejijo, ker se bodo počutili bolje. Kdor meni, da bo to zmož, naj kar poskusi.

Tipkanje diplomskih nalog in drugih del sprejem na dom. Tel.: 061/213-213, int.: 14-11, popoldne 50-647.

Novo Benytone komponente prodam: ojačevalec, tuner T 60 (digital), kasetofon D 60. Iskrino anteno UKV 1402 Stereo in Rogovo kolo na 10 prestav. Informacije po telefonu: 061-316-877.

Ste že slišali...,

...da je največji kip na svetu figura, imenovana »Domovina«. Stoji na hribu Mamajev blizu Volgograda v Sovjetski zvezi. Ta ženska figura meri od podnožja do vrha 82,35 m.

...da je največji tanker na svetu »Universe Ireland«, ki prevažna nafto iz Perzijskega zaliva v Južno Irsko. Dolg je 346 m in 53 m visok. Od gredlja do vrha radijske antene pa meri 63 m, kar je toliko, kot 17-nadstropni nebotalnik. Posadka šteje le 77 ljudi, ker je supertanker povsem avtomatiziran.

Postrvi, rešite nas!

Postrv začuti že neverjetno majhne količine kemičnih snovi v vodi. V eni sekundi bo zaznala 1 gram škodljive snovi v bazenu s prostornino 100 tisoč kubičnih metrov. Tako občutljivega aparata sodobna znanost še ne pozna. Francoski znanstveniki so izrabili to sposobnost zaznavanja tujih snovi in so poskusni postrvi potisnili v center za vonj dve izredni tanki elektrodi ter ju povezali z miniaturnim radijskim oddajnikom, težkim 15 gramov, ki so ga ribi pritrtili na glavo. Če je v vodi škodljiva snov, začne center za vonj oddajati impulze, ki jih oddajnik takoj registrira in odpošlje v kontrolno napravo na bregu. Zanimivo je, da se ti impulzi razlikujejo, kar je odvisno od vrste in količine tuje snovi v vodi. Znanstveniki so prepričani, da bodo novo metodo za ugotavljanje čistote vode začeli uporabljati tudi drugod po svetu.

Ne izreci vsega, kar ti pride na usta

Izbiraj besede! Nekatero rešujejo, druge ubijajo. Včasih je dovolj ena sama trda beseda, en sam neprijazen pogled in srce zakrknje. Včasih samo za uro, včasih samo za en dan, a tudi za celo življenje!

Šale

Na pokopališču

Neki uradnik je moral med službenim časom na pogreb svojega znanca, zato je pred zaprto okence postavil list z napisom: »Sem na pokopališču.« Ko se je vrnil, pa je bilo spodaj pripisano: »Počivaj v miru!«

				ISKRA	OBSEC-NICA	MEDENO SRCE	ANTON TROST	STAROGRŠKI FILOZOF	GEOL-SKI DOBA TRAJDA	ITALEC	ZAREBR-NICA	
				KIPAR								
				PREKAP-NICA PREHLAP-NICA								
				OMAN CIRIL			SLOV. SLIKAR (MEŠKO)					
ISKRA	JUŽNI SADEZ	VOGAL	SKOFOV-SKA PALICA			ZAPREKA						
			ZGORNJI SKLEP									
MADŽAR-SKI DENAR					MAJHNO NASELJE				LUKA V IZRAELU	MOŠKI PEVSKI GLAS		
MESTO V SIBIRIJI OB REKI JEMSEJ					IVAN TAVČAR STEVNIK			ADAM BOHORIC				
								NIKOLA TESLA				
KAMEN Z VOOL-BENO PODOBO					DELAVKA NA TERENU							
ANGL. IGRALEC BATES					MAKEDON-SKO MOŠKO IME							